יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 185	לאדז, מיטוואך, כז מנחם אב תרצ"ד	צוועלפטער יאהרגאנג	Łódź, Sroda, 8 sierpnia 1934 r.	№ 185

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 71-224 — Adrse Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71.

גרויליגע פרטים פון פאגראם

אויף די יודען אין אלזשיר

צופליישט קליינע קינדער. — ביי יודישע מיידלעך אפגעשניטען די בריסטען. — גאנצער יודישע קווארטאל אין קאנסטאנטין פערניכטעט. — 50 ערמארדעטע און 200 שווער־פערוואונדעטע. — בעלאגערונגס־צושטאנד

פאריז, 7 (ספ. טעל.)

לויט די בעריכטען פון דער צייטונג „פאריסואר" געפינט זיך די שטאט קאנסטאנטין (אין אלזשיר) אין בעלאגערונגס־צושטאנד. בלויז געגען לעגיטימאציעס, אויסגעשטעלט דורך די מאכט־ארגאנען, קאן מען פריי זיך בעוועגען אין שטאט.

בעשרייבענדיג דעם פאגראם, וואס איז אויסגעפיהרט געווארען אויף די דארטיגע יודען, בעמערקט דער קארעספאנדענט, אז בעת די געשעהענישען האבען זיך אפגעשפילט גרוילענדע סצענעס. די קינדער פון יודישען דרוקער אטיללי זענען צושניטען געווארען אויף שטיקער. צוויי טעכטער פון דעם זעלבען דרוקער זענען ערמארדעט, דערביי זענען ביי זיי אפגעשניטען געווארען די בריסטען.

די קרבנות פון פאגראם, וואס זענען אויסגערט געווארען דורכן מיטארבייטער פון „פאריסואר", ליגען אין די שפיטאלען, אויף זיי זענען קענטיג בולטע צייכענס פון די אכזריות'ן, וואס זענען אויסגעפיהרט געווארען אויף זייערע לייבער. עלטערן זענען נישט אימשטאנד צו דערקענען זייערע אייגענע קינדער.

לויט די ביזאיצטיגע בערעכנונגען האבען די בלוטיגע געשעהענישען געקאסט העכער 50 יודישע לעבענס. איבער 200 יודען זענען שווער פארוואונדעט.

פאריז, 7 (ספ. טעל.)

צווישען די דער'הרג'עטע געפינען זיך 8 יודישע קינדער.

דער יודישער פערטעל אין קאנסטאנטין שטעלט מיט זיך פאר א שרעקליכען חורבן.

צווישען די אומגעקומענע יודען געפינען זיך אייניגע רייכע מענשען. אינטערעסאנט, אז קיין איינציגער יוד האט נישט געליטען פון דעם פאגראם. די הייזער אין יודישען פערטעל, וואס זענען געווען פערזעהן מיט דער אויפשריפט: „קריסטליך" זענען נישט בעפאלען געווארען.

הינטער קאנסטאנטין האבען די פאגראמשטשיקעס אונטערגעצונדען צוויי יודישע ווירטשאפטען און זייערע איינוואוינער ערמארדעט.

קיין קאנסטאנטין זענען אנגעקומען דריי צוגען מיט סענעגאליש מיליטער בכדי איינצושטעלען ארדנונג. עס זענען אויך פערשטארקט געווארן די מיליטערישע פאסטענס אין די ארומיגע דערפער.

גובערנאטאר קארדע איז אנגעקומען קיין קאנסטאנטין בכדי אויפ'ן ארט ארויסצוגעבען ענטשפרעכענדע פעראָרדנונגען.

די בעציהונגען צווישען די אראבער און די יודען זענען ווייטער אנגעצויגען. עס זענען מעגליך ווייטערדיגע אונרוהען.

פון דער שטאט אלזשיר ווערען ערוואַרט נייע מיליטערישע אפטיילונגען בכדי צו דערשטיקען דעם פאגראם אין ווארצעל.

קאמפען צווישן פראנצ. ארבייטער און אראבישע שטרייקברעכער

48־שעה'דיגער אלגעמיינער שטרייק אין פאריז

פאריז, 7 (ספ. טעל.)

אין ליאן איז געקומען צו א געוואלדיגען צוזאמענשטויס צווישען אראבער און סינדיקאליזירטע ארבייטער, וועלכע האבען נאכ'ן פראקלאמירען א שטרייק נישט געוואלט צולאזען צו דער ארבייט פריי־אנגאזשירטע אראבער, וועלכע האבען געארבייט אונטער דער שוץ פון פאליציי. די פראנצויזישע ארבייטער האבען געווארט ביז די ארבייטער האבען געענדיגט די ארבייט א גרופע פראנצויזישע ארבייטער האבען גענצוואונגען אן אראבער אויסצושטייגען פון טראמוואי און די האבען איהם געוואלט שלאגען. ווען דער אראבער בעז־מאלעקא האט זיך געכאפט פאר זיין רעוואלווער און געשאסן פערוואונדענדיג 2 פראנצויזישע ארבייטער, האבען די איבריגע ארבייטער איהם נאכגעיאגט און דאן ערשט שטארק צושלאגען. פאליציי איז מיט שוועריגקייטען געלונגען צו בעפרייען דעם אראבער פון די הענד פון די פראנצויזישע ארבייטער. הערנאך האבען 30 אראבער בעשאסען מיט רעוואלווערען די פראנצויזישע ארבייטער, פאליציי האט פערהאלטען 13 אראבער בעוואפענטע מיט רעוואלווער'ן און ראזיר־מעסערס.

צוליב די געשעהענישען האבען די פראפ. פעראיינען פראקלאמירט א 48־שעה'דיגען אלגעמיינעם שטרייק.

פארק העלענאוו — פאמארסקא 18 — „תומכי־אורחים" — פאמארסקא 18 — פארק העלענאוו

היינט, מיטוואך, דעם 8 אויגוסט. 2 נאכמ. ווערט איינגעארדענט לטובת דעם הילפס־פעראיין „תומכי־אורחים"

א גראנדיעזע גארטען־פערוויילונג

אין פראגראם: תפילות, פאלקס־ און ארץ־ישראל־לידער און אפערן־אריעס. ביים קלאוויר: פרל. ליכטערמאן־דאווידאוויטש.

4 נאכמ. סימפאנישער קאנצערט פון 40 פערזאן אונטער דער לייטונג פון דיר. ס. פיעטרושקא. ס'וועט אויסגעפיהרט ווערען יודישע מוזיק.

אויף וועלכער ס'וועט אויפטרעטען 9 אווענד דער וועלטבעריהמטער אויבער־קאנטאר

משה קוסעוויצקי

א גרויסע פאנטעזי־לאטעריע פון 1500 ווערטפולע זאכען. א לאס קאסט נאר 25 גר. •••• יעדעס קינד בעקומט ביים איינגאנג אין גארטען א מתנה. א ספעציעל־איינגעארדענט כשר'ער בופעט. ☛ בילעטען צום פרייז פאר קינדער 50 גר. און פאר ערוואקסענע 1.09 זל. צו בעקומען: אין „תומכי־אורחים", פאמארסקא 18, אין יובילער־געשעפט פון ה' מיזעס, פיעטריקאווער 30, אין דער טערקישער קאנדיטארייפיעטריקאווער 12. ☛ פאר מיטגלידער פון „תומכי־אורחים" און פון פעראיינען קענען בעקומען אולגאווע בילעטען אין קאנצעלאריע פון „תומכי־אורחים" און אויך אין קאנדיטאריי פיעטריקאווער 12.

◆◆◆ אונטערשטיצט דעם פעראיין „תומכי־אורחים"

מודעה ואזהרה פון לאדזער ראבינאט

דער קצב אינפעלד פון דער יאטקע דרעוונאווסקא 7 האט פערלוירען דאס נאמנות אויף כשרות און מ'טאר נישט קויפען ביי איהם קיין שום פלייש אלס כשר. ווער ס'האט ביי איהם געקויפט פלייש דארף פרעגען א שאלה אויף די כלים.

מיר האבען שוין מעהרערע מאל מודיע געווען און געווארענט, אז מ'טאר נישט קויפען ביי די ארומטרעגערס קיין שום פלייש אדער פעטץ. איצט האט מען זיך דערוויסט, אז ישראל נאסאל, א געוועזענער קצב פון זאוויישא 22 און אנדערע, קויפען־איין אין טריפענע יאטקעס פון גאשטשיני דוואר טאג־טעגליך הינטערטע קילא טריפה גריישען: לעבער, לונגען, פעטץ און אז. וו. און פערקויפען דאס אלץ אין פערשידענע ערטער אויך אין געוויסע יאטקעס, אלס כשר. די אויספארשונג וואס איז נאך אין גאנג, דארף בעווייזען, וועלכע קצבים ס'האבען אזא פלייש געקויפט — זענען מיר שטרענג מזהיר, מ'זאל נישט קויפען קיין פלייש ביי קיין שום ארומטרעגער. אלס, מ'וועט זיך דערוויסען, אז א קצב האט געקויפט ביי אנ'ארומטרעגער, וועט ער ווערען תיכף נעאסרט.

אויך טאר קיין שום קצב נישט קויפען כשר'ע גריישען אויף דעם גאשטשיני דוואר אין א געוועלב, וואו ס'געפינט זיך אויך טריפענע גריישען.

פלייש און גריישען קאן מען קויפען נאר אין א יאטקע, וואס האט א הכשר. יעדער קצב, וואס וועט עובר זיין אויף די ווארנונג וועט ווערען געאסרט.

ג' ראה, תרצ"ד.

ועד הרבנים לעדת לאדז.

מודעה מועד הרבנים

צוליב דעם חילול שבת, וואס איז פארגעקומען אין דער בעקעריי פון

בערעל גאלדבערג,

לימאנאווסקיעגא 26,

האט זיין געבעקס דעם דין פון „פת כותי" און מ'מאר נישט שטעלען ביי איהם קיין טשאלענט.

לאדזער ראבינאט

ג' ראה, תרצ"ד.

צו די ה"ה גנבים!

מיטוואך, ד. 1/8 האט מען ביי מיר פון דער וואוינונג אויף נאד־לודקא 10 ארויסגע'גנב'עט 2 פעלצען, 2 אנציגער און וועקסלען מיט דאלארובקעס אין מזומן געלד. די ה"ה גנבים ווערען געבעטען דאס געלד זיך צו פערהאלטען און ווענען די וועקסלען, וואס האבען פאר קיינעם קיין שום ווערט נישט מיט די פעלצען און אנציגער זיך צו פערשטענדיגען מיט מיר געגען גרויסע בעלוינונג טעלעפאניש נומ' 117-78. דיסקרעציע געזיכערט, אדער צו קאזלאווסקי, נאד־לודקא 10.

אוירען, נאז און האלז קליניק

מיט בעטען פון Dr.

Z.Rakowski

פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81

נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועק אפעראציע א. ז. וו.) ווי אויך אמבולאטאריש פון 11—2 און פון 5—8 אווענט.

Dr. med.

Haltrecht

צוריקגעקעהרט

ספעציאל־ארצט פאר הויט־און געשלעכטס־קראנקהייטען

פיעטריקאווער 10, טעל. 131-86

נעמט אן פון 8—11 מיטאג און פון 5—9 אווענט זונטאג פון 10—1 בייטאג.

עלעקטראגאליזע.

פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פרייזן

וויכטיג פאר די, וועלכע ווילען פאהרען קיין ארץ־ישראל!

בכדי צו ערמעגליכען דאס פאהרען קיין ארץ־ישראל — ערטיילען מיר אומזיסטע אינפארמאציעס טעגליך פון 10 ביז 1 און פון 5—7. טוריסטען־ביורא ביי „תוצרת ארץ־ישראל".

לאדז, שרודמיעסקא 3.

Dr. med. I.ROZENFELD

אוירען, נאז און האלז־קראנקהייטען

ZAWADZKA 8, tel. 241-53.

נעהמט אן פון 2.30 ביז 4.30

ליטווינאוו'ס נייע דיפלאמאטישע רייזע

מ א ס ק ו ו ע, 7 (ספ. טעל.)
אויסערן-קאמיסאר ליטווינאוו פאהרט בקרוב ארויס אויף א לענגערע אייראפעאישע רייזע, וועלכער עס ווערט אין די מאסקווער דיפלאמאטישע קרייזען צוגעשריבען א גרויסע פאליטישע בעדייטונג. לויט קלאנגען, וועט ליטווינאוו מאכען אנ'אונאפיציעלען וויזיט אין דייטשלאנד, פראנקרייך און איטאליען. זיינע געשפרעכען וועלען זיין געווידמעט דער פראגע פון מזרח-לאקארנא ווי אויך די בעציהונג פון איטאליען צום עווענטועלען אריינטריט פון די סאוויעטען אין דער פעלקער-ליגע.

אונגעוועהנליכע גנבה פון אנ'אעראפלאן אין ווארשא

וו א ר ש א, 7 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט).
אין ווארשא האט ארויסגערופען אנ'אונגעהויערע סענסאציע דער פאקט פון צו'גנב'ענען אנ'אעראפלאן פון מאקאטאווער פליה-פלאץ.
אויפ'ן מאקאטאווער פליה-פלאץ איז געקומען דער פלוטאנאווי פון 3-טען פליהער-פולק, לודוויק אנטאניעוויטש, וועלכער האט ארויסגענומען א בעפעהל ארויסצונעמען פון האנגאר דעם אעראפלאן „וור. 3", געהייסען צוגרייטען בענזין און איידער דער וואכענדער פאליציאנט און וועכטער האבען בעוויזען זיך צו אריענטירען, האט פלוטאנאווי אנטאניעוויטש געלאזט דעם מאטאר און איז אוועקגעפלויגען אין דער ריכטונג פון מזרח.
וועגען דעם אונגעוועהנליכען רויב פון אעראפלאן האט מען צעוויסען געטון אלע פליה-סטאציעס אין פוילען, בעטענדיג צו פערהאלטען דעם פליהער. אויב ער וועט ווי עס איז לאנדען ביז איצט זענען קיין ידיעות וועגען פערהאלטען דעם פליהער נישט דערהאלטען געווארען.
פלוטאנאווי אנטאניעוויטש האט נישט געהאט קיין פליהער-ערלויבניש. די מעדיצינישע קאמיסיע האט געאורטיילט, אז אנטאניעוויטש קען נישט זיין קיין פליהער. דער גרויסער פליהער-אמאטאר פון דער פריוואטער מאשין „וור. 3", וועלכע איז געבויט געווארען דורכ'ן סטודענט פון ווארשאווער פאליטעכניקום ווי. קאזלאווסקי, איז די לעצטע טעג געווען געוואלטיג דענערווירט. אנטאניעוויטש איז געווען קאזלאווסקי'ס שותף ביים בוי פון גע'גנב'עטען אעראפלאן.

ערד-ציטערניש אין פאנאמא

ל א נ ד א ן, 7 (ספ. טעל.)
פון פאנאמע מעלדעט מען, אז אין פארט פורטא=ארמולעס האט מען געפיהלט א שטארקע ערד=ציטערניש. עס איז פערניכטעט געווארען דער רעזערוואואר, די באהן=סטאציע, דער ענגליש=אמעריקאנישער קלוב און א גאנצע רייה אנדערע בנינים. צווישען די איינוואוינער הערשט א געוואלדיגע פאניק.
מען האלט, אז די אונטערערדישע אקעאן-שטראמען אונטערן פארט ענדערן זייער לויף און אז די גאנצע שטאט וועט פערשלונגען ווערען דורכן אקעאן. די איינוואוינער אנטלויפען אין גרויסער בהלה קיין פאנאמע. פון דער ערד-ציטערניש האט אויך געליטען דער אינזעל קויבא, וואו עס געפינט זיך א שטראף-קאלאניע.

לויה פון פרעזידענט הינדענבורג

ה א ל ש ט י י ן, 7 (ספ. טעל.)
דער ליה-צוג, וואס האט אפגעפיהרט אין זיין איבערגעריה דעם טויטען קערפער פון רייכס-פרעזידענט פעלדמארשאל הינדענבורג, האט 12 ביי נאכט ארויסגעפיהרט פון נוידעק. פאר דער טרומנע זענען געגאנגען אפטיילונגען פון פיעדכאטע, קאוואלעריע און ארטילעריע. נעבען דער טרומנע זענען געגאנגען 8 אפיצירען, וועלכע האבען אויף קישעלעך געטראגען אלע אָרדערען פון געשטארבענעם.
דער הארמאט-וואגען, אויף וועלכען עס איז געלעגען די טרומנע, איז געווען געשפאנט אין 6 פערד, וועלכע זענען ביי די צוימען געפיהרט געווארען דורך אפיצירען. אויף דער טרומנע איז געלעגען די שווערד און דער מארשאל-שטעקען פון פרעזידענט.
די לויה-פראצעסיע האט אונטער די קלאנגען פון א מארש פאמעליך זיך גערוקט פאראויס צווישען א שפאלער פון ברענענדיגע שטורקאצען. ווען דער צוג איז אדורך העכער צוויי קילאמעטער פון נוידעק, האט די לויה זיך אפגעשטעלט, עס האט זיך דערהערט א קאמאנדע און די מיליטער-שע אפטיילונגען האבען פרעזענטירט דאס געוועהר, די אפיצירען האבען גענומען אויף די פלייצעס די טרומנע מיט'ן טויטען קערפער און די אוועקגעשטעלט אויף א מאטאר-וואגען.
פאר דער טרומנע און נאך דער טרומנע זענען דאן אוועק מיליטער-אפטיילונגען, אין אויטאמאבילען.
ארום 2 א זייגער, ווען ס'האט געגומען טאגען, האט דער לויה-צוג זיך דערנעהנטערט צום בערגעל היינטער פאָרגאו, פון וואנען מארשאל הינדענבורג האט אנגעפיהרט מיט דער שלאכט ביי טאנענבערג. דער לויה-צוג האט זיך ווידעראמאל אפגעשטעלט. עס זענען אנטקעגנגעקומען אפטיילונגען פון מיליטער, וועלכע האבען געדארפט בעגלייטען די טרומנע ביז צום קבר. אפיצירען האבען די טרומנע איבערגעטראגען אויף א הארמאטען-וואגען, געשפאנט אין 6 פערד, אנגעפיהרטע דורך מיליטערלייט. אונטערן געקלאנג פון קירכען-גלאקען פון ארומיגע שטעטלעך און דערפער, איז די לויה אנגעקומען קיין טאנענבערג הינטער די רויגע מויערען פונ'ם דענקמאל.
די טרומנע מיט'ן טויטען קערפער פון פרעזידענט האט מען דערוויל אראפגעלאזט אין דעם אזוי-גערופענעם „טורעם פון די פיהרער", פון וואנען זי וועט אין לויף פון די פייערליכקייטען איבערגעטראגען ווערען אויפ'ן קאמפאלק, וואס איז אוועקגעשטעלט אין דער מיט פון גרויסען הויף נעבען קרייץ.
דערנאך וועט די טרומנע ווידער איבערגעטראגען ווערען אינ'ם „טורעם פון די פעהנער". נעבען דענקמאל האבען זיך שוין געזאמעלט ריזיגע מענשען-מענגעס. וואך האלטען אפטיילונגען פון שטורמיסטען, וואס בילדען א קאראהן און שפאלערס. פאר דער טרומנע דעפילירען דעלעגאציעס מיט די פעהנער, עס געהען דא פערביי פלערליי מונדירען, נעבען די מונדירען פון רייכסווער געהען מונדירען פון שטורמיסטען און פון פערשידענע פארטיי-ארגאניזאציעס. נעבען די גרייע מונדירען ווארפען זיך אין די אויגען די מונדירען פון די קייזערליכע צייטען, נעבען די היטלען פון די שטורמיסטען בלאשטשען אין דער זון די פיקעלהויבען.
איבער דער מעכטיגער מענשען-מאסע שטייגט אין דער הויך דער ריזיגער אכט-קאנטיגער דענקמאל. פון די 8 טורעמס טראגען זיך אין דער לופטען קלוימבעס רויך, פון קעסלען אנגעפילטע מיט ברענענדיגער סמאלע. פון די טורעם-שפיצען זענען אראפגעלאזט צו דער ערד גרויסע שווארצע פעהנער.

ה א ל ש ט י י ן, 7 (ספ. טעל.)
אויפ'ן וואקזאל אין האלשטיין קומען אונאויפהערליך אן אויסער-געוועהנליכע צוגען, וואס ברענגען מאסען אנטיילנעמער צו די לויה-פייערליכקייטען. די צאהל אנגעקומענע אהער בערעכנט מען אויף 200 טויזענד בלויז אויף די טריבונעס האט מען רעזערווירט פלאץ פאר 3000 פערזאן, די ארומיגע שאסעען זענען געפאקט פון אויטאס און וואגענס פון די איינוואוינער פון די שכנות'דיגע געגענדען, וועלכע קומען אן קיין טאנענבערג.

ב ע ר ל י ן, 7 (ספ. טעל.)
אין משך פון דער נאכט זענען אנגעקומען קיין האלשטיין ספעציעלע צוגען מיט געסט, וואס זענען געפאהרען צום פרעז. הינדענבורג'ס לויה. אין דער לויה בעמען אנטייל אלע מיטגלידער פון דיפלאמאטישען קארפוס, די מיטגלידער פון דער רייכס-רעגירונג און פון די לאנד-רעגירונגען מיט היטלער'ן און געהרינג'ען אין דער שפיץ. היטלער און געהרינג זענען מיט אנ'אעראפלאן ארויסגעפלויגען קיין נוידעק.

ט א נ ע נ ב ע ר ג, 7 (ספ. טעל.)
נאך דער טרומנע איז געגאנגען דער איינציגער לעבען-געבליבענער פעלדמארשאל פון דער וועלט-מלחמה פאן מאקענסאן.
בעת'ן מארש איז געשפילט געווארען דאס „הארסט וועסעל-ליד".

ט א נ ע נ ב ע ר ג, 7 (ספ. טעל.)
דער הויפט-פונקט פון די הייטיגע טרויער-פייערליכקייטען איז געווען די רעדע פון קאנצלער היטלער, וועלכער האט אין קורצע ווערטער געצייכענט דעם לעבענסגאנג פון פעלדמארשאל הינדענבורג. רעדענדיג וועגען דער שלאכט היינטער טאנענבערג, האט היטלער דערמאנט וועגען דעם טראגישען סוף פון דער מלחמה פאר דייטשלאנד. הינדענבורג האט דערשטיקט דאס פערברעכען צו ליב'ן פאטערלאנד. דער מנהיג האט זיך צוריקגעצויגען פון די רייהען.
נאך היטלערס רעדע האט דער ארקעסטער אפגעשפילט דאס אלטע זעלנער-ליד „איך האטע איינען קאמעראדען".

ד א נ צ י ג, 7 (טעלעפאניש)
אלע סענאט-אמטען ווי אויך די קאמונאלע אמטען זענען היינט געשלאסען צוליב דער לויה פון פרעז. הינדענבורג.
די מיטגלידער פון די שוץ-שטאפעטען האבען בעקומען אורלויב, כדי צו קענען זיך בעטייליגען אין דער לויה.

איינצאהלונגען פאר דער נאציאנאלער הלואה
פערלענגערט ענדגילטיג ביז'ן 5. סעפטעמבער

וו א ר ש א, 7 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). דער גענעראל-קאמיסאר פון דער נאציאנאלער הלואה האט פערלענגערט דעם ענדגילטיגען טערמין פון רעגולירען די פערלעגענע סומען, וואס די סובסקריבענטען זענען נאך שולדיג צו דער געצייכענטער הלואה ביז'ן 5 סעפט. ד. י.
נאך דעם טערמין וועלען קיין שום איינצאהלונגען נישט אנגענומען ווערען.

פאפען שויז בעשטעטיגט אלס עסטרייכישער באטשאפטער

וו י ע ן, 7 (ספ. טעל.)
אויף דער אווענד-זיצונג פון מיניסטארען-ראט איז דעצידירט געווארען צו ערטיילען אנ'אגרעמענט פאפענען אלס דייטשער באטשאפטער אין עסטרייך.

נאך א טויט-אורטייל אין וויען

וו י ע ן, 7 (ספ. טעל.)
דער זעלנער ערנסט פייקע, וועלכער האט זיך בעטייליגט אין דער פערשווערונג אויפ'ן קאנצלער-אמט אין וויען, איז דורכ'ן קריגס-געריכט אין וויען פערמשפט געווארען צום טויט דורך הענגען. די עקזעקוציע איז אויסגעפיהרט געווארען 3 שעה נאכ'ן ארויסטראגען דעם אורטייל. ביים פארלייענען דעם פסק-דין האט דער פערמשפטער אויסגערופען „הייל' היטלער !".

ד א נ צ י ג, 7 (טעלעפאניש
לויט דער איניציאטיוו פון סענאט איז אין פאלקסטאג פארגעקומען א טרויער-אקאדעמיע מיט'ן אנטייל פון ד"ר ראושנינג, לעגאציע-ראט גלוסקי, דייטשער גענעראל-קאנסול פאן ראדאוויטש און דעם פיהרער פון די דאנציגער שטורמיסטען ליגסמייער.

ווארשא אין טרויער

וו א ר ש א, 7 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט)
צוליב דער לויה פון פרעזידענט הינדענבורג זענען אלע פעהנער אויף די רעגירונגס-געביידעס אראפגעלאזט אין דער העלפט.

Mieszkanie Twe nie jest odpowiedniem miejscem przechowywania majątku, lecz — **SAFE**

Dr. med. **Niewiążski**
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
אנדזשעיא, 5 טעל. 159-40
צוריקגעקעהרט
נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמיטאג.
בעזונדערער ווארטע - זאל פאר פרויען.

DR.
Stanisław GAWINSKI
położnictwo i choroby kobiece
Bałucki Rynek 3
Tel. 148-80
przyjmuje od 4—7.

Dr.
S. Kantor
ספעציאליסט פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען (סיפיליס און טריפער), היילט מענער = שוועכע
וואוינט יעצט
Piotrkowska 90, tel. 129-45
נעמט אן פון 8—2 נאכמ. און פון 4—9 אוו., זונטאג און יום-טוב פון 8—2 נאכמ.
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען.

דורך „ORBIS" אין די וועלט אריין
אינדיווידועלע פעסער און וויזעס
נאך יוגאסלאוויען 165 זל.
אויספלוג אין באד און נאך דאלמאציען פון 19/8 ביז 6/9 ד. י. 245 זל.
גרופען-רייזעס נאך ווילנא דעם 11, 15, 18 און 25 אויגוסט ד. י. דורכרייזע אין ביידע זייטען 27.30 זל. גרויסער אויספלוג נאך גדיניע (פולע 4 טעג — אויפ'ן ים) פון 11 ביז 16 אויגוסט ד. י. דורכרייזע אין ביידע זייטען 14.90 זל.
די פוילישע רייזע-ביורא „ORBIS", נעהמט אן אנמעלדונגען אויף אויסלענדישע הנחה-פעסער נאך יוגאסלאוויען, עסטרייך, טשעכאסלאוואקיי, נארוועגיען, עסטלאנד א. ז. וו.
אינפארמאציעס ערטיילט און איינשרייבונגען אויף די דערמאנטע אויספלוגען נעהמט אן נור „ORBIS", פיעטריקאווער 65 (געגענאיבער דעם גראנד=האטעל).

Dr.
Wajnberg
ספעצ. פון לונגען, הארץ און סקראפולאז-קראנקהייטען
וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—5, 8—9 אוו.

Dr. med.
Ignacy Grynberg
ספעציאליסט פאר אינערליכעקראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
CEGIELNIANA 17, tel. 174-15.

Dr. med.
Szarlotta Ejgerowa
צוריקגעקעהרט
ZAWADZKA 5, tel. 107-20.

Dr. med. **ADAM BENDER**
אינערליכע קראנקהייטען
ספעציעל הארץ-קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
האט זיך איבערגעצויגען אויף
אל. קאשטשושקי 29, טעל. 191-25
נעמט אן פון 5—7 אווענד.

מודעה. ברוך-קראנקע' קריפעל!
ליידענדע אויף פערשידענע ביין-פערקרימונגען פון גוף (הויקערס)!
נאך לאדז איז געקומען צום ערשטען מאל דער אמת'ער וועלט-בעריהמטער ספעציאליסט
Ortoped Natan Rapaport

פון וויען מיט לאנגיעהריגער פראקטיק און נעמט אן פון 9 פריה ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אייוענד
איז לאדז, פילסודסקיעגא № 23
(פריהער ווסכארניא 23) טעל. 231-89
ברוך-ליידענדע! איהר קענט געזונד ווערען אהן בלוטיגע אפעראציעס ראטעוועט אייער געזונד כל-זמן ס'איז נאך צייט, ווייל דער ברוך ווערט גרויס ווי א מענשען-קאפ, די קישקעס ווערען פערדרעהט און מ'קען בראנדיג ווערען.
א הילף און א רפואה! דורך מיין מעטאדע ערפונדענע ספעציעלע הייל-באנדאזשען, וועלכע האלטען צו די גרעסטע פערנאכלעסיגטע ברוכען און בעזייטיגען ראדיקאל מיט גאראנטיע ביי אנפאנגס-ברוכען. מיין ספעציאליטעט איז אויך: הייל-אפאראטען נאך דעם סיסטעם פון פראפעסאר ד"ר האפפא, ד"ר העססינג און קאללאט. גענגע עלערליי פערקריפלונגען, פערקרימטע פיס ווי אויך שמערצענדע פלאט-פיס פאר אמפוטירטע אינוואלידען אמעריקאנישע קונסט-פיס (סאלאן-ארבייט).
פאר דאמען נאך אפעראציעס קינסטליכע ברוסטען.
ביים אראפלאזען זיך פון מאגען, קישקעס און געבירט-מוטער, עמפפעהל איך ספעציעלע הייל-באנדאזשען לויט דעם סיסטעם פון פראפ. ד"ר גלענארד.
געדענקט די אדרעס:
ארטאפעדישע אנשטאלט 23 פילסודסקיעגא 23.

היטלער בערוהיגט די עפענטליכע מיינונג

זיינע רעדעס אויף עקספּאָרט מאַכען אָבער נישט קיין איינדרוק

זייט היטלערס רעגירונג אין דייטשלאַנד האָט שוין עטליכע מאָל געטראָפען, אַז ווען די אויסערליכע לאַגע דייטשלאַנדס האָט זיך פערערגערט, האָט היטלער גענומען אַ וואָרט מיטן ציל צו בערוהיגען די עפענטליכע מיינונג פון דער וועלט. אַזוי איז געווען כמעט צוּמאָרגענס נאָכדעם, ווי ער האָט איבערגענומען מאַכט דעם 17 מאַי 1933. דעמאָלט האָט זיך געדאַכטען, אַז דער פערהיטונגס-קריג געגען דייטשלאַנד הענגט אין דער לופטען. היטלער האָט געהאַלטען אין רייכס-טאָג אַ רעדע, וועלכע האָט פאַקטיש געבראַכט אַ׳נטשפּאַנונג. דער ברוינער קאַנצלער האָט דאַן, נישט אָפּזאָגענדיג זיך, וואָס אַ׳אמת — פון די אימפּע-ריאַליסטישע צילען און אַטאַקירענדיג דעם ווער-סיילער טראַקטאַט — אָנגעזאָגט, אַז נישט קוקענ-דיג אויף אַלעם, וועט ער אין דער נאָהענטסטער צוקונפט פיהרען אַ שלום-פּאָליטיק און וועט אי-בעררייסען מיט דער רעוואַנש-דעמאַגאָגיע, וועלכע האָט פערהאָלפען דער היטלער-בעוועגונג צו פער-כאַפּען די מאַכט.

שפּעטער זענען נאָך געווען עטליכע אַזעלכע רעדעס, וואָס האָבען ענטהאַלטען שטאַרקע שלום-אַקצענטען. איינע פון זיי איז געהאַלטען בעוואָרען נאָכדעם, ווי עס איז געשלאָסען געוואָרען דער פּויליש-דייטשער אָפּמאַך, וואָס איז געווען אַ גרויסע פּאָליטישע איבעררעשונג. די רעדע האָט גע-זאָלט בעווייזען, אַז עס איז נישט בעגרינדעט די מורא, דאָס דער נאַציאָנאַל-סאָציאַליזם, נאָכדעם ווי ער איז געקומען צו דער מאַכט, זאָל זיך לאָזען אויף אַוואַנטורעס אין דער אויסערליכער פּאָ-ליטיק.

אָבער שוין דעמאָלט, איז די וועלט אויפ-מערקזאַם געוואָרען אויף היטלערס טאָן בנוגע עסטרייך. זיינע שלום-פערזיכערונגען בנוגע אַלע מלוכות זענען געווען 100-פּראָצענטיג, דאַגעגען בנוגע עסטרייך, האָבען זיי זיך געקאַנט אויסדרי-קען אין דער פאָרמולע: מיר װעלען נישט עראָבערען עסטרייך מיט כּוח, אָבער מיר ווילען זי עראָבערען פון אינעווייניג מיט דער הילף פון פּראָפּאַ-גאַנדע.

אין משך פון די לעצטע 2 חדשים האָט זיך די אויסער-פּאָליטישע לאַגע פון דייטשלאַנד ווידער שטאַרק פערערגערט. צוליב דער שחיטה פון 30 יוני, איז בעדייטענד געפאַלען דער פּרעס-טיזש פון דייטשלאַנד. די געשעהענישען ווידער אין עסטרייך האָבען צוגענומען ביי היטלערען די אונטערשטיצונג פון פאַשיסטישען איטאַליען, וועל-כע שטעלענדיג זיך אין דער שפּיץ פון דייטש-לאַנדס געגנער, האָבען דערפיהרט דייטשלאַנדס איזאָלאַציע צו אַ דראָהענדער לאַגע.

אין דער אַטמאָספער פון דעם אַלגעמיינעם אומצופרידען האָט זיך דערהערט די שטימע פון ענגלישען וויצע-פּרעמיער באַלדווין, וועלכער האָט מיט אַנ׳אָפענהייט, וואָס מען געפינט עס זעלטען אין דער פּאָליטיק, ערקלערט, אַז ענגלאַנד מוז זיין פערזעהען מיט אַ פערשטאַרקטער לופט-פער-טיידיגונג, ווייל די צייט פון „גלענצענדער איזאָ-לירונג“ איז אַדורך, און די ענגלישע גרעניץ געפינט זיך ביים רהיין.

עס זעהט אויס, אַז די דאָזיגע באַלדווינס רעדע האָט בעוואויגען היטלערען צו זיין אינטער-וויו. ער האָט בעשלאָסען, כאָטש צום טייל, צו פערטרייבען די ענגלישע מורא, וואָס איז אין ענגלאַנד ענטשטאַנען צוליב די לעצטע געשעהע-נישען, פערזיכערענדיג, אַז דייטשלאַנד וויל נישט און שטרעבט נישט צו קיין מלחמה.

צי וועט היטלער מיט זיין אינטערוויו עפּעס דערגרייכען? עס איז זעהר צווייפעלהאַפט, זעלבסט-פערשטענדליך ליגט נישט דער שווערפּונקט אין היטלערס ערקלערונגען וועגען די בעציהונגען מיט פראַנקרייך און פּוילען און אויך נישט אין דער אונטערשטרייכונג, אַז דייטשלאַנד וויל נאָר אָפּהי-טען איהרע ביזאיצטיגע גרעניצען. די דאָזיגע ערקלערונג, וואָס איז פול מיט צביעות, איז פּשוט לעכערליך. ווער בעדראָהט דען די דייטשע גרעני-צען? דאַכט זיך, אַז ביזאיצט איז דאָך אַזאַ געפאַהר פאַר דייטשלאַנד נישט ענטשטאַנען.

וואָס שייך ווידער דער עסטרייכישער פראַגע. פיהלט זיך ווייטער אין היטלערס רייד אַ פּרוּב צו טראַקטירען זי נישט ווי אַנ׳אינטערנאַציאָנאַלע פּראַ-גע, נאָר ווי אַ אינערליך-דייטשע פּראַגע, דאָס הייסט דייטשלאַנד זאָגט זיך נישט אָפּ צו צואיילען דעם [illegible] מיט דער הילף פון אַ ווייט-טערדיגער אינערליכער אגיטאַציע אין עסטרייך. עס איז דעריבער פּראָוואָקאַציע, אַז היטלערס אינ-טערוויו וועט נישט גורם זיין צו פּערטרייבען די מורא פון די איירפּאָפּעאישע מלוכות, וואָס איז בעזונדערס שטאַרק אַרויסגעטרעטען נאָך די געשע-הענישען אין ווינען.

די דייטשע שלום-ערקלערונגען קענען זיכער נישט גענומען ווערען ערנסט. הגם פון דער אַנדע-רער זייט, זענען די ווירטשאַפטליכע שוועריגקייטען, וואָס עס האָבען צו בעקעמפען די דייטשע מושלים סיי אויפ׳ן געביט פון מלוכה-פינאַנסען, סיי אויפ׳ן געביט פון פריוואַטער ווירטשאַפט, אַזוי גרויס, דאָס זיי זענען נישט מסוגל אַנצוגרעגען. צו וועלכע עס איז קריגס-עקספּערימענטען. ס׳זענען אָבער פערהאַן סקעפּטיקער, וואָס זאָגען, אַז דווקא גרויסע ווירט-שאַפטליכע פּראָבלעמען, וואָס קענען נישט געלעזט ווערען טרייבען צו פיהרען אַ „בעוועגליכע“ פּאָליטיק.

אין אינטערעס פון שלום אין איירפּאַ דאַרף מען האָפען, אַז געררעכט וועלען בלייבען די אָפּטי-מיסטען און נישט די פּעסימיסטען.

די דערגרייכונגען פון סאוויעט-רוסלאַנד אויפ׳ן לאַנדווירטשאַפטליכען געביט

עס איז גענוג צוצוקוקען זיך צו דער עוואָ-לוציע פון דער סאָוויעטישער אויסערליכער פּאָלי-טיק אין משך פון די לעצטע יאָהרען, פון איין זייט, און קודם כל, דער עוואָלוציע פון טאָג-טעג-ליכען לעבען פון סאָוויעטישען בירגער, פון דער צווייטער זייט, בכדי זיך צו קענען איבערצייגען, אז אַלע בעמיהונגען פון די סאָוויעטען צו אינדוס-טריאַליזירען דאָס לאַנד, זענען געווענדעט אויף איין ציל: געבען אָהן אויסנאַהם, אַלע בירגער די מעגליכקייט צו העכערען זייער לעבענס שטייגער. מינדעסטענס צו דער שטופע פון אַ דורכשניטליכען קולטורעלען מענש פון 20-יאָהרהונדערט, און דאָס ביי בעדינגונגען פון 100 פּראָצענטיגען זעלבסט-אויסקום און געבען לעגינס אַלטע לאָזונג. אַז „יעדע קעכין מוז זיך אויסלערנען אָנצופיהרען מיט דער מלוכה“, האָבען איצט דעם ברעסטען ערפאָלג צועלכע לאָזונגען ווי „מיר מוזען מיט אייזערנע שריט שטרעבען צו אַ לעבען אין וואוילשטאַנד און אין פולער קולטור“, און אפילו צו „אַ לעבען אין שיינקייט און עסטעטיק“.

שוין נישט רעדענדיג וועגען אַזעלכע ווייטע פּערספּעקטיוון, דאַרף דאָך פעסטגעשטעלט ווערען, אַז דאָס בעפרידיגען די נויטיגסטע בעדערפענישען פון אַ 170 מיליאָנען פאָלק, מיט אַ בעפעלקערונגס צוואוקס פון צוויי און אַ האַלבען מיליאָן יעהר-ליך, דאָס פּעראַלגעמיינערען די מאָדערנע קולטור פאַר דער גאַנצער בעפעלקערונג פון סאָוויעט-רוס-לאַנד, וועט נאָך אין משך פון צעהנדליגער יאָהר פערשלינגען די פּראָדוקציע פון די ריזיגסטע פאַ-בריקען פון דער גאַנצער מלוכה. בעזונדערס ווען סען נעהמט אין אַכט, די בעדינגונגען, אין די וועלכע בעפעלקערונג לעבט איצט.

היינט וויפיל צעהנדליגער מיליאָנען הענד דאַרף מען נאָך האָבען, בכדי צו בעאַרבייטען די 186 מיליאָן העקטאַר באָדען, וואָס סאָוויעט רוס-לאַנד האָט שוין איצט, און די נייע צעהנדליגער מיליאָנען העקטאַר, וואָס ווערען פּראָיעקטירט אין דער נאָהנסטער צייט צו פּעראַקערען און פער-זייהען. עס איז דאָך אַ בעקאַנטע זאַך, אַז דריי פירטעל פון דער רוסישער בעפעלקערונג איז אַ לאַנדווירטשאַפטליכע בעפעלקערונג, וואָס געהט זעהר נישט גערן איבער צו דער אינדוסטריע. וואו זענען אַלזאָ די מאַסען אַרבייטער, וואָס זאָלען אַר-בייטען פאַרן עקספּאָרט? מען וועט מיר אפשר מאַ-כען דעם פאָרוואורף, אַז איך נעהם נישט אין אַכט די מעכאַניזאַציע פון דער לאַנדווירטשאַפט און די „ראַציאָנאַליזאַציע“ פון דער אינדוסטריע, צוליב וועלכע עס וועט שטאַרק פערקלענערט ווערען דער גע-ברויך פון אַרבייטער הענד. אַלס ענטפער דערויף האָב איך דעם אַרגומענט, וואָס ווערט וואָס אַמאָל אַלץ פּאָפּולערער ביי די סאָוויעטישע בירגער. מען בעמערקט, אַז צוגלייך מיט דעם שטרעבען צו אַ לעבען אין וואוילשטאַנד און קולטור, פערשפּרייט זיך אין רוסלאַנד אַלץ מעהר די לאָזונג פון אַ שטופּענווייזע — אין ענגער פערבינדונג מיט די ער פאָלגען פון דער מעכאַניזאַציע פון דער לאַנדווירט-שאַפט און דער „ראַציאָנאַליזאַציע“ פון דער אינדוס-טריע — פערקירצונג פון די אַרבייטס שעה׳ן.

„מיר שטרעבען בעוואוסטזיניג דערצו“ האָט מיר געזאָגט איינער פון די אָנגעזעהענסטע סאָוו-יעטישע טוער, „אַז מאַשינען זאָלען פאַר אונז אַרבייטען. דאָס מענשליכע לעבען איז צו דעם, אַז מען זאָל עס פערברענגען אויף די קאָזלעס פון אַ שנייד-מאַשין, אָדער מיט אַ קילאָף אין אַ קויהלען-גרוב“.

דעריבער זענען אויך די קראַפט פון וואַסער, פון ווינד, די אַטמאָספערישע עלעקטריציטעט, די פּאָטענציאָנעלע ענערגיע פון אַטאָם, מיט איין וואָרט, אַלע נאַטור-קרעפטען, וועלכע דער מענש האָט די מעגליכקייט צו בעפרייען און שפּעטער צו בעהערשען — די פּאָפּולערסטע געטער פון סאָוו-יעטישען אָלימפּ.

צוליב דעם טאַקע האָבען די סאָוויעטישע געלעהרטע אונטערגענומען אַ גרויסע, אין פלוג גענומען, וואָלט זיך געקענט דאַכטען, נישט נוי-טיגע אַרבייט, וואָס פאָדערט אַ סך אָנשטרענגונג און גרויסע מאַטעריעלע מיטלען. נאָר דער פולער בעוואוסטזיין פון דער הויפּט-ראָלע, וואָס עס שפּילט אין ווירטשאַפטליכען לעבען פון לאַנד, די לאַנדווירטשאַפט האָט געקענט וועקען די צענט-ראַל-אינסטיטוציע, וואָס אָרגאַניזירט דאָס גאַנצע לאַנדווירטשאַפטליכע לעבען אין לאַנד אויף די וועגען אויף די אַרבייט שוין איינינע יאָהר זייט איהר ענטשטעהונג. די דאָזיגע צענטראַלע אינ-סטיטוציע איז די אַלפערבאַנדישע לאַנדווירטשאַפט-ליכע אַקאַדעמיע אויפ׳ן נאָמען פון לענינ׳ען.

די דאָזיגע אינסטיטוציע איז, נעבען דער וויסענשאַפטליכער אַקאַדעמיע, די גרעסטע וויסענ-שאַפטליכע אינסטיטוציע אין סאָוויעט-רוסלאַנד. זי פיהרט אָן מיט דער גאַנצער לאַנדווירטשאַפט אין לאַנד. זי לייטעט מיט דער אַרבייט פון אַ רייהע גרויסע צענטראַלע לאַנדווירטשאַפטליכע אינסטי-טוטען, ווי אויך מיט צעהנדליגער קלענערע אויפ׳ן גאַנצען שטח פון דער מלוכה. זי איז ענטשטאַנען, אַלס אַ צענטראַלער ווירטשאַפטליכער אָרגאַן.

דער פּרעזידענט פון דער דאָזיגער אַקאַ-דעמיע איז אַ בעריהמטער געלעהרטער, אַ אויסער-געוועהנליך ענערגישער מענש, מיט אַ דרייסטער שעפערישע איניציאַטיוו נ. אי. וואַווילאָוו. ער בע-זיצט מעהרערע שפּראַכען און האָט פּערזענליך געפאָרשט די לאַנדווירטשאַפט אין 52 לענדער פון איירפּאָפּאַ, אַמעריקאַ, אַפריקאַ און אַזיען.

די אַלפערבאַנדישע לאַנדווירטשאַפטליכע אַקאַ-דעמיע אויפ׳ן נאָמען פון לענינ׳ען, שטעלט מיט זיך פאַר די צענטראַל-פערוואַלטונג פון זיבען גרויסע פאָרשונגס-אינסטיטוטען אין עטליכע צעהנ-דליג קלענערע. זי פיהרט אויך אָן און האָט די קאָנטראָל איבער דער טעטיגקייט פון אָהן אַ צאָהל פּרוּביר-סטאַציעס אויפ׳ן גאַנצען שטח פון סאָוויעט רוסלאַנד. די אינסטיטוטען רופען זיך: 1) אינסטי-טוט פאַר האָדעווען פּלאַנצען, 2) אינסטיטוט פאַר האָדעווען חיות, 3) אינסטיטוט פאַר דער מעכאַני-זאַציע פון דער לאַנדווירטשאַפט, 4) אינסטיטוט פאַר דאָר באָדען-קענטניש, 5) אינסטיטוט פאַר קינסטליכע בעמיסטונגען, 6) אינסטיטוט פאַר מיקראָ-ביאָלאָגיע, 7) אינסטיטוט פאַר סאָרכאָזען און קאָלכאָזען.

די אַרבייטען פון די דאָזיגע אינסטיטוטען טראָגען אַ סינטעטישען כאַראַקטער. זייער אויפ-גאַבע איז די וויסענשאַפטליכע בעאַרבייטונג פון די בעזונדערע פּלענער פאַר דער גאַנצער לאַנד-ווירטשאַפט אין סאָוויעט-רוסלאַנד פאַר יעדען לאַנד-ווירטשאַפטליכען יאָהר. זיי פּראָיעקטירען וואו, וואָס און ווי אַזוי צו זייהען און פּלאַנצען, ווי אַזוי צו בעאַרבייטען דעם באָדען, ווען צו שניידען און וואָס פאַר אַ בהמות צו האָדעווען. זיי האָבען אַ ריזיגע צאָהל געלעהרטע, אַ סך לאַבאָראַטאָריעס און גרויסע פּרוּביר-סטאַציעס. אויפ׳ן יסוד פון זיי-ערע אָנווייזונגען נעהמען אָן די דעצידירענדע רעגירונגס-פאַקטאָרען בעשלוסען וועגען אַלע פראַגען אין דער לאַנדווירטשאַפט. א חוץ די זיבען „סינ-טעטישע“ וויסענשאַפטליכע אינסטיטוציעס זענען נאָך פאַרהאַן אין לאַנד 70 קלענערע אינסטיטוטען. יעדער פון די דאָזיגע אינסטיטוטען בעשעפטיגט 150 געלעהרטע, ווי אויך אַ טעכנישען פּערסאָנאַל.

אַ חוץ דעם זענען נאָך איבער גאַנץ סאָוויעט-רוסלאַנד צוּוואָרפען גרעסערע און קלענערע פּרוּביר-סטאַציעס. גרעסערע פּרוּביר-סטאַציעס, וואָס זענען אָפּהענגיג פון די ספּעציעלע אינסטיטוטען זענען פאַרהאַן אַנ׳ערך 400. אויף יעדער אַרבייטען מינ-דעסטענס 3 געלעהרטע. די דאָזיגע סטאַציעס האָ-בען צו 50 ביז 100 העקטאַר עקספּערימענטיר-פעלדער. קלענערע פּרוּביר-סטאַציעס זענען שוין ביזאיצט פאַרהאַן ביז 700. אין לויפענדען יאָהר ווערען געשאַפען נאָך 300.

אַלע אינסטיטוציעס פון דער אַלפערבאַנדי-שער לאַנדווירטשאַפטליכער אַקאַדעמיע אויפ׳ן נאָמען פון לענינען בעשעפטיגען ביז 12 טויזענט פּערזאָן. צו דעם קומט נאָך צו 300 פּערזאָן, וואָס אַרבייטען אין די ספּעציעלע אינסטיטוטען און אויף די פּרוּביר-סטאַציעס.

אַזוי אַרום בעטרעפט די אַרמעע אַרבייטער, וואָס זענען בעשעפטיגט אין דער אַקאַדעמיע די ריזיגע צאָהל פון 15,000 מאַן.

געקינדיגט 3 פּראָפעסאָרען פון ווינער אוניווערזיטעט

ווין (יט״א) ווי עס טיילט מיט די „ווינער וויסענשאַפטליכע קאָרעספּאָנדענץ קלאַבוס“ פער-לאָזען זייערע קאַטעדרען צום סוף פון אַקאַדעמי-שען יאָהר, פאָלגענדע 3 פּראָפעסאָרען פון ווינער אוניווערזיטעט: דער בעקאַנטער זאָאָלאָג פּראָפ. ד״ר הייבריך יאָזעף, דער בעקאַנטער ליטעראַטור-היס-טאָריקער און פילאָלאָג פּראָפ. ראָבערט אַרנאָלד און דער כעמיקער פּראָפ. ד״ר פּאָלאַק.

אַלע 3 פּראָפעסאָרען זענען פון יידישער אָפּ-שטאַמונג, די פערלאָזען זייערע קאַטעדרען אויפ׳ן גרונד פון דעם נייעם געזעץ, וואָס ערלויבט דער רעגירונג צו קינדיגען פּראָפעסאָרען, וועלכע האָ-בען איבערגעשריטען דעם 60. לעבענס-יאָהר.

די בעוואַלדערונג פון קורדיסטאַן

לויט די פּלענער פון אַ קאָמיסיע פון ירושלימער אוניווערזיטעט

באַגדאַד (יט״א) אַנ׳עקספּעדיציע פון העב-רעאישען אוניווערזיטעט אין ירושלים אונטער דער אָנפיהרונג פון ד״ר א. אייג האָט, ווי בעקאַנט, מיט אַ צייט צוריק, לויט דעם אויפטראַג פון דער רעגירונג פון איראַק אויסגעפאָרשט די מעגליכקייט פון ראַציאָנעלער בעוואַלדערונג פון דעם טייל קור-דיסטאַן, וואָס געהערט צו איראַק און פון קאַמף געגען היישעריק-געפאַהר. דעם בעריכט און די פּלענער פון דער ירושלימער עקספּעדיציע ווערט צו-געשריבען אַ גרויסע בעדייטונג און איצט האָט די רעגירונג פון איראַק אַרויסגעשיקט אַנ׳אַ-אינזשינירען אין די ענטשפּרעכענדע געביטען, צו וועל-כע עס געהערט אויך מאָסול און קירקוק, זיי זאָלען גלייך צוטרעטען צו פערווירקליכען די פּלענער פון די יהודישע וויסענשאַפטלער.

דאָס איז דער ערשטער פאַל, ווען יידישע גע-לעהרטע פון ארץ-ישראל זענען בעאויפטראַגט גע-וואָרען אויסצואַרבייטען לאַנד-ענטוויקלונגס פּלע-נער פאַר אַ שכנות׳דיג לאַנד.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

מיטוואך **8** כז אב תרצ"ד

אויגוסט

זון-אויפגאנג 4.04
זון-אונטערגאנג 7.19

צוגאב-פאבאר-קאמיסיע

דעם 16-אויגוסט וועט אין לאקאל פון דער מיליטערישער אפטיילונג ביים מאגיסטראט פעט-ריקאווער 165 אמטירען א צוגאב-פאבאר קאמיסיע פאר דער פ.ק.או. לאדז שטאט 1 צו דער קאמיסיע דארפען זיך מעלדען די פאבאראווע פון יאהר-גאנג 1913 וועלכע האבען זיך צוליב וויכטיגע סיבות נישט געקענט שטעלען ביז איצט צו די קאמיסיעס און די פאבאראווע פון עלטערע יאהר-גענג, וועלכע האבען נאך נישט רעגולירט זייער בעציהונג צו מיליטער-דינסט אויב זיי האבען דער-האלטען באמעגטליכע אויפפאדערונגען פון דער שטאטישער סטאראסטווע און וואוינען אויפן שטח פון 2, 3, 5, 8, 9 און 11 פאליציי-קאמיסאריאטען.

דעם 28-טען אויגוסט וועט אין דעמזעלבען לאקאל ווידער אמטירען די צוגאב-פאבאר קאמיסיע פאר פ.ק.או. לאדז – שטאט 2, צו וועלכע ס'דארפען זיך אויך שטעלען די דערמאהנטע קאטעגאריעס פאבאראווע, און וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13, און 14 פאליציי-קאמיסאריאטען.

צו דער קאמיסיע מוז מען צושטעלען א פאס אדער א דאקומענט מיט א פאטאגראפיע.

דעם 15-טן סעפטעמבער ווערט בעפרייט דער יאהרגאנג 1911

(2) לויט ווי עס אינפארמירט אונז די לאד-זער מיליטער-מאכט, האבען זיך אנגעהויבען די צוגרייטונגען, וואס זענען פערבונדען מיטן איבערטראגען אין רעזערוו דעם יאהרגאנג 1911 – אין דער פארמאציע פון פיעכאטע.

דער יאהרגאנג 1911, וועלכער וועט אין דעם קומענדיגען חודש ענדיגען די 18-חודש'דיגע מיליטער-דינסט, וועט דעם 15 סעפטעמבער איבערגעטראגען ווערען אין רעזערוו.

דעם 15. פון היינטיגען חודש

ענדיגט זיך דער טערמין פון רעגי-סטרירען די האנדווערקער-ווארשטאטן אויף א פריווילעגירטען אופן.

האנדווערקער, לאזט ניט דורך דעם דאזיגן טערמין

מילכיגע נייעס

פונם 15 ד. ח. גייען אריין אין קראפט נייע פארשריפטען וועגען מילך-פערקויף

(2) פונם 15 ה. ח. ווערען איינגעפיהרט אין לעבען די פארשריפטען וועגען א נייעם סיס-טעם פון מילך-פערקויף.

לויט די דאזיגע פארשריפטען ווערט פער-וועהרט צו פערקויפען אין צענטער שטאט, אין שפייז-געוועלבער מילך, וואס געפינט זיך אין אפע-נע כלים. אין אזעלכע געוועלבער מוז מילך פער-קויפט ווערען נאר אין פלעשער. דערביי דארף אויף די פלעשער אנגעוויזען ווערען די פירמע, וואו די מילך ווערט פונאנדערגעגאסען אין די פלעשער.

מילך אויף ליטערס וועט פערקויפט ווערען נאר אין מילכווארג-געוועלבער.

דאס פונאנדערטראגען מילך איבער הייזער איז שטרענג פערבאטען.

פאר א פאלשער שבועה

(2) פאר א אפגעבען א פאלשע שבועה אין געריכט בעת'ן עדות-זאגען, איז א געוויסער יצחק ליבער נעכטען פערמשפט געווארען אויף 6 חדשים טורמע.

DR.
L. Czarnożył
האט זיך איבערגעצויגען אויף
62 פיעטריקאווער 62
און ארדינירט איצט אין משעכאטשינעק
ווילע קאטשושקא

די ביז איצטיגע פאהר-פלאנען מוזען געענדערט ווערען

פארשלאגען פון דער לאדזער האנדעלס-קאמער

(–) אין צוזאמענהאנג מיט די ארבייטען ארום די פראיעקטען, וועגען רעווידירען און ענדערען די ביזאיצטיגע פאהרפלאנען, האט די לאדזער האנדעלס-קאמער אריינגעשיקט עטליכע פאסטולאטען.

די פערבינדונג לאדז — ווארשא

די הויפט פאסאזשירען קאמוניקאציע לאדז – ווארשא, איז טראץ די פערבעסערונגען, וואס זענען איינגעפיהרט געווארען דעם 15. מאי. זענען ווייט נאך נישט צופרידענשטעלענד און עס דארף גע-מאכט ווערען א ראדיקאלע ענדערונג.

הויפטזעכליך האט די האנדעלס-קאמער אנגעוויזען אויף דער פערשנעלערונג פון די פאסאזשיר-צוגען לאדז – ווארשא. אנווייזענדיג, אז זיי שטעלען זיך אפ אויף די קלענסטע סטאציעס, וואס עס איז גורם, אז דער צוג, למשל, 314, וועלכער געהט אפ פון פאבריקס-באהנהויף 7,40 קומט אן קיין ווארשא 10,25, וואס עס איז צו-לאנג, פאר פערזאנען, וואס פאהרען קיין ווארשא, ערלעדיגען זייערע ענינים אין די ארטיגע אמטען. און דאס ברענגט צו אומזיסטע אויסגאבען, מחמת די יעניגע מוזען בלייבען איבער נאכט אין ווארשא.

כדי אויסצובעסערן די דאזיגע פעהלערען, מוזען, לויט דער מיינונג פון דער האנדעלס-קאמער – די צוגען, 312, 314, 316, 516 און 518 טראגען דעם כאראקטער פון ווייט-געהענדע צו-גען, ד. ה. זיי זאלען זיך נישט אפשטעלען אויף יעדער קליינער סטאציע, און אפילו נישט אויף די סטאציעלעך, וואס געפינען זיך אויפן שטח פון לאדז–קאלושקי, אויך נישט אויף די זומער-וואוינונגס-סטאציעס, וואס געפינען זיך פאר ווארשא, וואו עס קורסירען די אונטערשטעטישע צוגען.

אלס פאקט ווייזט די האנדעלס-קאמער אן, אז די צוגען וואס געהען אפ פון ווארשא קיין לאדז 6,40 און 7,30 פרידה, געהען קיין לאדז איינגאנצען — 2 שעה מיט 15 מינוט, ד. ה. מיט 40 מינוט ווייניגער, ווי די שנעל-צוגען און דאס איז דערפאר, וואס זיי שטעלען זיך נישט אפ אויף די קליינע סטאציעס.

לאדז — גדיניע

פון לאדז קיין גדיניע געהען איינגאנצען אפ צוויי דירעקטע צוגען, וואס עס איז גורם, אז אין די זומער-חדשים זענען די וואגאנען גאך מעהר ווי איבערפולט, און די רייזענדע מוזען אפט שטעהן צו עטליכע שעה. די מיינונג פון די האנדעלס-קאמער איז, אז אין די זומער-חדשים זאל אפגעהן נאך א צוג א וויגער 7 אוונט.

לאדז — זאקאפאנע

די האנדעלס-קאמער ווייזט אן אויף דעם פעהלער, וואס עס איז געמאכט געווארען, צוליב'ן סקאסירען דעם דירעקטען צוג לאדז – זאקאפאנע, וואס עס איז גורם, אז די פאסאזשירען מוזען זיך איבערזעצען אין קאלושעק, עווענטועל אין קראקע, (3.25 פארטאג), דארטען זענען די וואגאנען אנ-געפולט, וואס עס ברענגט אויך נישט קיין איבריג פערגעניגען.

צווישענשטעטישע קאמוניקאציע

אויפ'ן שטח לאדז – קאלושעק געפינען זיך די זומערוואוינונג-ערטער, וועלכע זענען געדיכט בעוואוינט פון לאדזער. אין די זומער-חדשים, הויפטזעכליך אין די פאר יום-טוב-טעג, צוו. א. אויך מאנטאג פריה זענען די צוגען שטארק אנ-געפולט.

אין צוזאמענהאנג דערמיט, דארפען ווערען צוגעגעבען, הויפטזעכליך אין די זומער-חדשים צוגאב-צוגען, וואס עס וועט אויך האבען די פעולה, אז די דירעקטע צוגען לאדז–ווארשא ווע-לען זיך נישט דארפען אפשטעלען אויף די דאזיגע סטאציעס.

אויסער דעם אלעם איז די מיינונג פון דער האנדעלס-קאמער – איינצושטעלען מאטאר-וואגא-נען, וואס וועלען בעדינען דעם צווישען-שטעטי-שען פערקעהר. אויך האט די האנדעלס-קאמער אנגעוויזען, אז עס איז נויטיג איינצושטעלען א פערבינדונג לאדז–גראטניקי, כדי צו ערמעגליכען די שול-יוגענד און ביורא-בעאמטע, וואס וואוינען אין גראטניקי – צו קומען צו דער צייט קיין לאדז.

„שטאטישע“ און „באלוטער“

צו דער אויפמערקזאמקייט פון „חסד של אמת“ און באלוטער חברה-קדישא

(–) לאדזער יודען האבען ליב צו קאנקו-רירען צווישען זיך.

ווי בעוואוסט עקזיסטירט אין לאדז די פאפו-לערע אינסטיטוציע „חסד-של-אמת“, איז דאך אבער דא אין לאדז א פארשטאדט, וואס רופט זיך בא-לוט. און אין באלוט זענען אויך דא יודען, האבען די לעצטע בעשלאסען, הלמאי קען עקזיסטי-רען עטליכע קליינהענדלער פעראיינען, עטליכע „לינת'ן“, פארוואס זאל טאקע נישט זיין נאך א „חסד“.

אומר ועושה, האט זיך געפונען א יוד, וואס הייסט דור שמולעוויטש, א באלוטער כלל-טוער, האט ער טאקע נישט לאנג געטראכט און געגרינ-דעט א באלוטער חברה.

מילא, וואלט עס גארנישט געשאדט, איז אבער די צרה, וואס דער ארימאן האט גארנישט דערפון, נאר ער ווערט נאך מעהר בעוולה'ט.

איז געשטארבען אויף נאוואק'ס 6, די פרוו רייזבוים, איבערלאזענדיג א מאן מיט 5 פיצלעך קינדער.

נאכן טויט פון דער פרוי האבען די קרובים גענומען לויפען צום באלוטער שמולעוויטש, ער זאל שיקען א משמור צום בר מינן, האט מען די קרובים געענטפערט, אז דאס געהערט צום שטא-טישען „חסד-של-אמת“. זענען יענע אוועק צום שטאטישען, האט מען זיי געענטפערט, אז דאס גע-הערט צום באלוטער, אזוי זענען זיי געלאפען פון שטאטישען „חסד-של-אמת“ צום באלוטער און צוריק.

איז אבער נאך דער ענין ווייט נישט געווען איינגאנצען אין ארדנונג, מחמת, ווי עס איז בע-וואוסט, עקזיסטירט ביי „חסד-של-אמת“ א הילפס-קאסע, וואס העלפט ארויס די ארימע אבלים מיט א פאר זל. אויף דער צייט פון דער שבעה.

אין דא האט זיך ווידער אנגעהויבען דאס אמת'ע געדיכטע, דער שטאטישער „חסד“ האט אב געשיקט קיין באלוט, און באלוט צוריק אין שטאט, דערווייל זיצט דער פאטער מיט די פינף קינדער און הונגערט.

ווילט זיך טאקע פרעגען: צי דערפאר, וואס עס עקזיסטירען צוויי ענליכע חברות מוזען די ארימע אבלים אויסגעהן מיט זייערע קינדער פון הונגער?

עס מוז איינמאל פאר אלע מאל נעמען א סוף דערצו, אזא ארט האנדלונג, אהן אונטערשיד פון וועלכער זייט זי זאל נישט קומען איז אנ'אומ-ערהערטע, און טאר זיך מעהר נישט איבערחזר'ן.

עס ליגט ביי אונז אין רעדאקציע א בריף מיט עט-ליכע צעהנדליג אונטערשריפטען פון באלוטער תושבים, וועלכע בעקלאגען זיך דערויף. דער צער איז געגוג גרויס ביי די ארימע פער'יתומ'טע פא-מיליע, ביי וועלכע עס איז אוועקגעריסען געווארען א טאטע, אדער מאמע, דארפען זיי נאך אין דער שבעה צו הונגערען אויך!

עס מוז אויפהערען דער סיסטעם פון „שטא-טישע“ און „באלוטער“, ווייל עס האנדעלט זיך וועגען דרינגענדע הילף. זאלען זיך די אנ-פיהרער פון ביידע חברות פערטראכטען אויסצוגע-פינען א פערשטענדיגונג לטובת די פראוּמ-גליקטע.

עקספארט-מעגליכקייטן פאר דער לאדזער טעקסטיל-אינדוסטריע

(אג) אויף דער אינזעל ציפערען איז פער-עפענטליכט געווארען א פעראָרדנונג, וואס גיט דעם גובערנאטאר פון דער אינזעל דאס רעכט פון צייט צו צייט פעסטצושטעלען קאנטינגענטען אויף טעק-סטיל-סחורות. וואס קענען אריינגעפיהרט ווערען אויף דער אינזעל. אלס טעקסטיל-סחורות ווערען בעטראכט אזעלכע אויסארבייטונגען, וואס ענטהאל-טען 50 פראצענט אדער מעהר באנוועל, זייד, קינסטליכע זייד.

די פעראָרדנונג זעהט פאר שטראפען פאר נישט צופאסען זיך צו דער דאזיגער פעראָרדנונג. דער גובערנאטאר האט אבער דאס רעכט ארייג-צולאזען פון געוויסע לענדער טעקסטיל-סחורות איבער דער נארמע, אויב ער געפינט דאס פאר נויטיג.

פאר פוילען איז די קוואטע פאר דער צייט פון 7 מאי ביז'ן 31 דעצעמבער בעשטימט גע-ווארען אויף 4,200 יארד.

גלייכצייטיג איז אויף דער אינזעל פער-עפענטליכט געווארען א קאמוניקאט פון גובער-נאטאר, אין וועלכען עס ווערט געמעלדעט, אז די קוואטע פאר יאפאן איז שוין פערפולט.

אין שייכות דערמיט עפענען זיך פאר דער לאדזער טעקסטיל עקספארט-מעגליכקייטן אויפ'ן דאזיגען אינזעל, נאך מעהר צוליב דעם, וואס עס איז אפגעפאלען אזא ערנסטער קאנקורענץ, ווי עס שטעלט מיט זיך פאר די יאפאנישע טעקסטיל-אינדוסטריע.

רעפּרעזענטאנץ-טעאטער „ראזמאיטאשטשי“ ציגעל-גאס 27
טעלעפאן 112-25

היינט, מיטוואך, ד. 8-טען, 9.30 אוונט
בלויז 1 הנחה- און פאלקס-קאנצערט
פון דער מייסטערין פון יודישען ליד, דעם ליבלינג פון פובליקום, די זינגערין, די שטיפערין
לאלא פאלמאן
אלע בילעטען אין פארטער צו 1 זל.
אלע בילעטען אין פארטער צו 1 זל.
אין א רייכען פראגראם פון 2 טוץ נייע שלאגער-לידער, וואס לאדז האט נאך נישט געהערט.
צווישען אנדערע: 1) אויפ'ן שוסטער'ס בענקעלע, 2) שווערע געמיטער, 3) בעול שמיר, 4) מענטש שוין געהן, 5) מציאות, 6) פון יאריד, 7) מיין חזן, 8) פאריז, 9) באהנגע, 10) זי און ער, 11) דינסט-מיידעל, 12) ביים רבינ'ס טיש, 13) רמזעלע, 14) טאשיגען, 15) דער בעדער, 16) די הויף-זינגערין, 17) מיין שטעטעלע, 18) די מאניקוריסטקע און פיל אנדערע. אלע טעקסטען פון דיכטער יצחק פערלאוו, קאמפאזיטארען: הענעך כאן, דור בייגעלמאן, י. שייעוויטש און לאלא פאלמאן
ביים קלאוויר: רעגינא פיינשטיין.
אלע פארטער-בילעטען נאר צו 1 זל. צו בעקומען אין קאסע.

מארגן, דאנערשטאג ד. 9-טען, 9,30 אוונט
„דער ישיבה-בחור“
מיט מיכאל מיכאלעסקא אין דער טיטעל-ראלע.
נאך דער פארשטעלונג א גרויסער דיווערטיסמענט מיט'ן אנטייל פון: פאניא רובינא, יעקב פישער, לאלא יאקובאוויטש, ג. לאמבערגער, ש. צווייליך און אנדערע.
בעזארגט אייך מיט בילעטען. געדענקט! אלע בילעטען נאר 1 זל.

פרייטאג, פייערליכע פרעמיערע „סינאריטא“
מיכאל מיכאלעסקא'ס דריטע גרויסע אויפפיהרונג
לעזט דעם מארגענדיגען אנאנס!

אינפארמאציעס

וועגען רעגיסטרירען די האנדווערקער-ווארשטאטען בעקומט מען טעגליך אין ביורא פון „א ר ט“, וואלטשאנסקא 27.

די 10 נאָמינירטע ראַטמענער איז דער לאָדזער האַנדווערקער־קאַמער

(—) ווי בעוואוסט, וועלען אין דער נייער האַנדווערקער־קאַמער זיצען 25 ראַטמענער: 15 געוועהלטע און 10 נאָמינירטע. היות די וואַהלען זענען צוריק מיט עטליכע וואָכען פאָרגעקומען, האָט דער האַנדעלס און אינדוסטריע־מיניסטער איצט נאָמינירט די 10 ראַטמענער. דאָס זענען די ה"ה: ראַליק, ראַבע, אינזש. האַרטגלאַס (דירעקטאָר פון דער האַנדווערקער־שולע פּאָמאָרסקאַ 46), קאָזלאָווסקי, דירעקטאָר צעזאַק, פּיעלקאַ, שענפעלד, דירעקטאָר פון דער פּאַביאַניצער האַנדווערקער־שולע — טימיעניצקי, לעוואַנדאָווסקי און גערליך.

ווי ס'איז צו זעהן געפונען זיך צווישען די נאָמינירטע 3 יודען — האַרטגלאַס, פּיעלקאַ און שענפעלד.

ווי מיר ווערען אויך אינפאָרמירט, וועט די ערשטע אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון דער האַנדווערקער־קאַמער, אויף וועלכע עס וועלען געוועהלט ווערען אַ פּרעזידיום און דירעקטאָר, פאָרקומען סוף היינטיגען חודש.

טייערער געוואָרען ברויט און זעמעל

(א) די קאָמיסיע צו פעסטשטעלען די פּרייזען אויף געבעקס האָט, נאָך אַ דיסקוסיע, נעכטען בעשלאָסען צו ענדערען דעם ביז־איצטיגען צעניק און צו העכערען די פּרייזען, ווי דהיינו — געביי־טעלט ברויט אַ קילאָ — פון 25 אויף 27 גראָשען; שוואַרץ־ברויט — פון 23 אויף 25 גראָשען; זעמעל — פון 65 אויף 70 גראָשען.

דער נייער צעניק וועט זיין פערפליכטענד פון דעם טאָג אָן, וואָס ער וועט פערעפענטליכט ווערען.

האַנדווערקער!

האָסטו שוין רעגיסטרירט דיין וואַרשטאַט?

אויב נישט, תיכף רעגיסטרירען!

דעם 15־טען היינטיגען חודש ענדיגט זיך דער פריווילעגירטער טערמין!

דער שטרייק פון די קאַטאָן־אַרבייטער

(2) דער שטרייק אין דער קאַטאָן־אינדוס־טריע האָט שוין נעכטען אַרומגענומען אַלע 33 פאַבריקען אין לאָדז, וואָס בעשעפטיגען אַנ'ערך 5,000 אַרבייטער.

די שטרייק־קאָמיסיע פּאַסען אויף, אויף דער גאַנצקייט פון דעם שטרייק. די רוה איז אינ'ערגיץ נישט געשטערט געוואָרען.

אויף היינט, 10 אינדערפריה איז צונויפגערופען געוואָרען אַ פערזאַמלונג אין „רעסורסאַ", אויף וועלכער עס וועט בעהאַנדעלט ווערען די ווייטערדיגע אַקציע.

אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט־דיזשורען

(2) היינט ביינאַכט דיזשורירען: ש. יאַנקע־לעוויטש (אַלטער מאַרק 9), ל. שטעקעל (לימאַ־נאָווסקיעגאָ 37), ב. גלוכאָווסקי (נאַרוטאָוויטשאַ 6), ס. האַמבורג (גלובנע 50), ל. פּאַוולאָווסקי (פּעטריק. 307), א. פּיאָטראָווסקי (פּאָמאָרסקאַ 91).

זיך אַליין „פערפיהרט"

דער פּאַסאַזשיר האָט זיך אויסגענײַכטערט אויף דעם דראָזשקער איז נישט גוט..

(2) דעם 19 מאַי ה. י. האָט דער דראָזשקער יאָסעל סטאַבאָס (פון יענעראַלסקאַ 4) צוגעפיהרט דעם שיכור סטאַניסלאַוו וואָראַנסקי (בושעזשינער 37) אין 3־טען פּאָליציי־קאָמיסאַריאַט, וואו ער האָט דערקלערט, אַז דער שכור האָט זיך געהייסען אָפּפיהרען אַ היים. און ווען עס איז געקומען צום בעצאָהלען, האָט ער איהם געזאָגט „ישקנו"...

צוליב דער דערקלערונג פון'ם דראָזשקער איז וואָראַנסקי פערהאַלטען געוואָרען אויף איבערצו־נעכטיגען אין קאָמיסאַריאַט ביז ער וועט זיך אויסניכטערען, און דערנאָך האָט מען צונויפגע־שטעלט אַ פּראָטאָקאָל.

נעכטען איז פאָרגעקומען דער פּראָצעס געגען וואָראַנסקין. ער האָט געלייקענט אין דער גאַנצער מעשה און אוועקגעשטעלט אַלס עדות אַ געוויסען ראָמאַן באַלצערזשאַק, וועלכער האָט דערצעהלט גאָר אַנ'אַנדער מין מעשה, וואָס האָט אַזוי געקלונגען:

וואָראַנסקי איז טאַקע געווען שיכור, און אַז ער איז אַרויס פון דער שענק, איז צו איהם צוגע־פאָהרען דער דראָזשקער, און פאָרגעלעגט איהם אָפּצופיהרען בחנם אַ היים. ער האָט איהם צוגע־זאָגט צו מאַכען דעם קורס בחנם, אָבער אַנשטאָט אָפּצופיהרען איהם אַ היים — האָט ער איהם גאָר פערשלעפּט אין קאָמיסאַריאַט אַריין...

דאָס געריכט האָט גע'פסק'נט, אַז דער דראָזשקער דאַרף דערפאַר בעצאָהלען שטראָף 100 זלאָטעס, אָדער זיצען 2 וואָכען אין אַרעסט.

היינט — גאָרטען־פערוויילונג אין העלענאָוו לטובת „תומכי אורחים"

היינט, מיטוואָך קומט פאָר אין העלענאָוו די לאַנג־ערוואַרטעטע פערוויילונג פון הילפס־פעראיין „תומכי אורחים".

די דאָזיגע גאָרטען־פערוויילונג איז היינטי־גען זומער אַ בעזונדערע אַטראַקציע מחמת דעם, וואָס אויף דער עסטראַדע פון העלענאָוו וועט אַרויסטרעטען דער בעריהמטער אַבערקאַנטאָר משה קוס'עוויצקי, וועלכער האָט שוין בעוויזען זיך צו דערוואַרבען אין לאָדז צעהנדליגער טויזענדער אַנהענגער פון זיין בצ'טעמ'טען קינסטלערישען יודישען געזאַנג פון סינאַגאָגאַלע ניגונים און פאָלקס־מאָטיווען.

חוץ מזה האָט די היינטיגע פערוויילונג אין „העלענאָוו" די גרויסע מעלה, וואָס איהר פּראָגראַם צייכענט זיך אויס מיט אַ שפע פילפאַרביגע אינ־טערעסאַנטע אַרויסטרעטונגען פון קינסטלערישען כאַראַקטער.

יודיש טעאַטער „פילהאַרמאָניע" נאַרוטאָוויטשאַ 20 טעל. 213-84

ווייטערדיגע גאַסטשפּילען פון די ליבלינגע

דינה האַלפּערן און סעם בראָנעצקי

היינט, מיטוואָך, ד. 8 אויגוסט 9.15 אָוונט גרויסע פּאָפּולערע פאָרשטעלונג

אַלע פּלעצער פּאַרטער 1 זל.

אַלץ רעדט! אַלץ איז בעגייסטערט! שטורמישער דערפאָלג! רוישענדע אָוואַציעס

די גרעסטע טעאַטער־סענסאַציע פון די ענגלישע און יודישע טעאַטערן אין אַמעריקאַ

וואו איז ערליכקייט?

אין 3 אַקטען מיט מוזיק און טענץ פון ה. בראַנטעס. ס'נעמט אַנטייל דער גאַנצער אַנסאַמבל.

אַנאַנס! מאָרגען, דאָנערשטאָג, גרויסע איבעראַשונג ? וואָס ? אין מאָרגענדיגען אַנאָנס.

בילעטען שוין צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

אָריגינעלע רויטווײַנען

אין בעסטער קוואַליטעט צו זעהר צוגענג־ליכע פּרייזען ספּעציעל פאַר מאַגען און צוקער־לײַדענדע בעקומט מען אין דעם בעקאַנטען ווײַנגעשעפט פון

ע. שיקיער אינהאַבער ישראל שיקיער

לאָדז, פּולנאָצנאַ 1 טעל. 107-84

ביליגער געוואָרען שפּייז־אַרטיקלען

(2) לויט ווי עס אינפאָרמירט אונז די לאָדזער סטאַראָסטווע, איז אין די היגע שפּייז־געוועל־בער געכאַפּט פונאַנדערגעשיקט געוואָרען אַ נייער צעניק, וואָס איז אַריין אין קראַפט פון נעכטען אָן.

לויט דעם דאָזיגען צעניק זענען שטאַרק ביליגער געוואָרען די אַרטיקלען פון ערשטען גע־ברויך — חוץ פּוטער און ציטרינען.

אַרויפגעפאָהרן אויף אַ קאַנאַלי־זאַציע־אַרבייטער

(2) נעבען פּעטריקאָווער 261 איז דער טראַמוואַי נומער 11 אַרויפגעפאָהרען אויף דעם קאַנאַליזאַציע־אַרבייטער אַנטאָני ראַשינסקי, און איהם שרעקליך צושעדיגט.

פּאַגאָטאָוויע האָט איהם אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

אויספלוגן פון „וואָגאָ־לי־קוק"

פון 8 ביז 12 אויגוסט, — קיין קאָפּענהאַגען פרייז פון 100 זל. אָן.

פון 23 ביז'ן 30 אויגוסט, — קיין שטאָקהאָלם און העלזינגפאָרס, פון 150 זל. אָן.

פון 27 ביז'ן 31 אויגוסט — קיין קאָפּענהאַגען פון 105 זל. אָן.

פון 3 ביז'ן 10 סעפּטעמבער — קיין לעניג־גראַד און מאָסקווע פון 150 זל. אָן.

פון 1 ביז'ן 13 סעפּטעמבער אַ ים־רייזע איבער אייראָפּאַ מיט אויפענטהאַלט פון 480 זל. אָן.

— פון 11 ביז'ן 15 אויגוסט 4 טאָגיגע אויספלוג קיין גדיניע — 14,90 זל.

זעלבסטמאָרד פון אַ דינסט־מיידעל

(2) אין טויער אויף פּאָמאָרסקאַ 113 האָט זיך גע'סמ'ט מיט זאַלץ־זויער די 25־יאָהריגע דינסטמיידעל וואַראָניקאַ סטעמפּניאַרעק (פון ציגעלגאַס 25). פּאָליציי האָט זי אָפּגעפיהרט אין ראַדאָגאָשטשער שפּיטאָל אין אַ געפעהרליכען מצב.

DR. DED. H. LUBICZ

פאַר הויט, וועגערישע און געשלעכטס־קראַנקה.

צוריקגעקעהרט

צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43), טעל. 141-32

עמפּפאַנגס־שעה'ן 8–10, 12–2, און 5–8 אָוועגד און יו"ט 9–1. פאַר דאַמען בעזונדערער וואַרטע־זאַל

דער אַריער־פּאַראַגראַף

ר. אייזראַעל

שפּאַנענדער ראָמאַן פון דער איצטיגער ווילדער צייט

181

אין דער צייט פון דער גרויסער שטורמיס־טען־אַבלאַווע האָט רודאָלף אויסגעשלאָסען די טיר פון'ם צימער, אין וועלכען ס'האָט זיך געפינען קאָן. רודאָלף האָט נישט פערצעהלט קאָנען, אַז די שטורמיסטען זענען כמעט אויף זיין שפור און זוכען איהם פאַר דעם פּאַלאַץ, ער האָט בלויז קאָנען דערלאַנגט אַ רעוואָלווער מיט עטליכע קוילען־מאַגאַזינען און נישט רעדענדיג קיין איין וואָרט איז ער צוריק אַרויס פון צימער.

קאָן האָט גענומען דעם רעוואָלווער איהם בעקוקט פון אַלע זייטען, געדרעהט אין דער האַנד און זיך געטראַכט.

— דער מאַן איז גערעכט, אַזאַ כלי האָט מיר טאַקע געפעהלט, איך דאַרף דאָס האָבען אויף יעדען פאַל, ווען איך וועל זיך געפינען אין דירעקטער געפאַהר וועל איך נאָר בענוצען איין קויל — זיך אין קאָפּ אַריין, אָדער אפשר גאָר וועט מיר אויספעהלען קוילען פון שיסען די ביר־דערט־רעכטיגע הינד..

דערווייל האָט קאָן דערהערט אַ פערהעכטען טומעל אין גאָרטען. דאָס זענען די שטורמיסטען אַריין אין גאָרטען כדי אויך דאָ צו זוכען און זיך איבערצוצייגען צו דער ענטלאָפענער האָט זיך נישט בעהאַלטען אין דעם גרויסען גאָרטען, וועלכער האָט אַרומגערינגעלט דעם פּאַלאַץ פון דער גרעפין העלדאָרף.

קאָן איז נישט צוגעגאַנגען צום פענסטער, קאָן איז געזעסען געבויגן פאַרזיכטיג דערצו, ער האָט זיך אַוועקגערוקט צו דער זייטיגער וואַנד, אַז מען זאָל איהם פון אונטען בשום אופן נישט קענען זעהען, ער האָט זיך איבערגעהערט וואָס איז דאָס פאַראַ טומעל און האָט זיך ענדליך איבערצייגט, אַז דאָס זוכט מען איהם, ער האָט נישט געדאַרפט פיל צו טראַכטען, כדי ער זאָל פערשטעהן, אַז די הינד זענען דאָ אָנגעשיקט געוואָרען דורך דעם לייטענאַנט אַלפרעד בעהמע, ער האָט אויך איצט פערשטאַנען צוליב וואָס רודאָלף האָט איהם אַריינגעגעבען דעם רעוואָלווער אויף איין מינוט איז איהם אפילו נישט איינגעפאַלען דער געדאַנק, אַז די אַבלאַווע פון די שטורמיסטען האָט געקענט זיין אַ פּראָוואָקאַציע פון דער גרעפין, וועלכע האָט איהם בעהאַלטען און האָט גלייכצייטיג וועגען דעם מיטגעטיילט די שטורמיסטען. ער האָט צו גוט געקענט קעטען, אַז ער זאָל דאָס קענען אויף איהר אפילו טראַכטען.

קאָן האָט זיך געגרייט אויפצונעהמען דעם קאַמף מיט זיינע פערפאָלגער, ער האָט דאָך געמוזט זיין צוגעגרייט דערצו, אַז די שטורמיסטען וועלען סוף־כל־סוף ענטדעקען זיין בעהעלטעניש און דעמאָלט וועט ער זיך מוזען אויף עפּיס דערצידירען. ס'זענען געווען צוויי אויסוועגען;; אָדער זיך דערשיסען אָדער אָננעהמען דעם האָפנונגסלאָזען קאַמף, כדי אין די לעצטע מינוטען בקמה צו נעהמען אין די אויסוואורפען, דאָס וועט אמת זיין אַ קנאַפּע נחמה, אָבער דאָך וועט ער שטאַרבען מיט דעם בעוואוסטזיין, אַז ער האָט זיך נישט געלאָזען צוטרעטען ווי אַ וואָרם דורך די שמוציגע שטיוועל פון די שטורמיסטען, אַז ער וועט נישט שטאַרבען ווי אַ פאַרשיווער הונד...

קאָן האָט נאָך געוואָלט, פאַר'ן טויט אָנשרייבען אַ בריף אַזוי געזאָגט, „צו דער וועלט", אין דעם בריף האָט ער געוואָלט זאָגען עטליכע אמת'ע ווערטער וועגען דעם „גהינום פון דייטשלאַנד", ער האָט וואָס נאָר געקענט טון אין דער יודישער שפּראַך, ער האָט קיין אַנדער שפּראַך נישט געקענט, ער האָט קודם־כל געוואָלט אָפּלייקענען דאָס וואָס איז אונטערגעשריבען געוואָרען איינגענעהענדיג דורך דעם רעכטסאַנוואַלט העריך און דעם פאַבּריקאַנט היינריך זאַקס, ער האָט געוואָלט צווייסען געבען דער וועלט, אַז אַלץ וואָס עס געפינט זיך אין די אונטערגעשריבענע דאָקומענטען איז פולשטענדיג ליגען, קיין אמת וואָרט געפינט זיך דאָרט נישט און אַז דאָס אַלץ איז אויסגעפּרעסט געוואָרען דורך די באַנדיטישע שטורמיסטען.

ערשט איצט האָט קאָן זיך דערמאָנט, אַז ער וועט זיין פּלאַן נישט קענען אויספיהרען, ער האָט ביי רודאָלפען נישט געבעטען קיין בליישטיפט אָדער פעדער, וואָס וואָלט איהם דאָ שטאַרק צונוץ געקומען, ער האָט זיך דערמאָהנט, אַז ער האָט ווען עס איז געהערט, אַז מ'קען שרייבען מיט אייגען בלוט, מיט עפּיס אַ געגענשטאַנד וועלכען מ'קען איינטונקען אין בלוט און דערמיט שרייבען, ער האָט געזוכט אַזאַ געגענשטאַנד און האָט ענדליך געפינען; דאָס איז געווען אַ שפּיציגע רעוואָלווער־קויל, דאַן האָט קאָן גענומען אַ האַנטוך, פעסט אַרומגעבונדען דעם דיקען מוסקול פון דער לינקער האַנד, צובראָכען אַ גלאָז און מיט אַ צובראָכענעם שטיקעל שאַרבען זיך צושניטען די אָדערען אין מוסקול. דאָס בלוט האָט אַרויסגעשפּריצט ווי אַ שטראָם, קאָן האָט אַזוי מאַנעווירירט, אַז ער האָט געזאַמעלט דאָס בלוט אין דעם שטיקעל איבערגעבליבענעם גלאָז, דאַן האָט ער זיך פערבינדען די וואונד, בייסענדיג די ליפען פאַר וועהטאָג.

קאָן איז געווען צופריהען וואָס די דאָזיגע אָפּעראַציע האָט זיך איהם איינגעגעבען, ער האָט אין זיך געפיהלט אַ נויטווענדיגקייט איבערצולאָזען נאָך זיך עפּיס אַ דאָקומענט וואָס זאָל אויפטרייסלען די וועלט, וועלכער זאָל ערשיטערען מיט די גרויזאַמע פשוט'ע שילדערונגען, ער האָט כמעט איינגאַנצען געהאַט פערגעסען וואָס אין דרויסען טוט זיך, אַז צעהנדליגער בלוט־דורשטיגע שטורמיסטען געפינען זיך באַהענט נעבען איהם און יעדע מינוט קען ער בעצאָהלען מיט זיין לעבען, דער געדאַנק אויפצוטוען פאַר'ן טויט עפּיס וויכטיגעס האָט איהם קאָנצענטרירט אויף איין מאָמענט - אויף אויפשרייבען דעם היסטאָרישען דאָקומענט, ער האָט אפילו נישט געטראַכט וועגען דעם, אַז די מעגליכקייט דער אָנגעשריבענער דאָקומענט זאָל זיך אַדורכבעקומען אין די ענטשפּרעכענדע הענד איז אַ זעהר מינימאַלע, קאָן האָט געדאַרפט זיך אויסרעדען, אַוועקצושטעלען לעבען דעם דענקמאָל פאַר די היטלערישע באַנדיטען, דערצעהלען אַלץ וואָס ער און אַנדערע האָבען געליטען, אויסזאָגען וועגען אַלע אונמענשליכע יסורים און בעליידיגונגען, זאָגען דער וועלט, אַז זי איז נישט בעסער ווען זי סאָלידאַריזירט זיך מיט דעם אַלעם וואָס קומט פאָר דאָ אין דעם קולטורעלען לאַנד.

קאָן האָט זיך מעהר נישט צוגעהערט צו דעם גערויש, צו די געשרייען און צו די ספּעציפיש־לייטענאַנטישע בעפעהלען, וועלכע האָבען זיך געהערט פון גאָרטען, פערקעהרט ער האָט געוואָלט, אַז זיי זאָלען לענגער דויערען, כדי ער זאָל שוין האָבען אָנגעשריבען אַלץ וואָס שטופּט זיך איהם אויף די געדאַנקען, אַלץ וואָס דריקט אויף דער נשמה און אויף דעם האַרצען; ער האָט גענומען אַ גרויס שטיק שמוציג פּאַפּיר, וועלכעס ער האָט געפינען, איינגעטונקען מיט דער שפּיציגער רעוואָלווער־קויל אין זיין אייגענעם רויטען נאָך וואַרעמען בלוט און אָנגעהויבען שרייבען...

(פאָרזעצונג קומט)

וואס ווערט געזאגט אין דער ווענדונג פון רעוויזיאניסטישען עקזעקוטיוו-קאמיטעט צום מפא״י

ווענען א קאנפערענץ פון רונדען טיש

פאריז (יט״א) דער עקזעקוטיוו־קאמיטעט פון דער רעוויזיאניסטישער וועלט־אוניאן טיילט מיט דער יודישער טעלעגראפען אגענטור:

דעם 7. אויגוסט האט דער בעפולמעכטיגטער פון עקזעקוטיוו־קאמיטעט פון ברית־הצה״ר אין א״י איבערגעגעבען דעם ועד־הפועל פון מפא״י פאל־גענדען בריף:

״זייט יאהרען, או דאס לעבען פון יודישען ישוב אין א״י איז פערפינסטערט געווארען צוליב די פארמען פון פארטייאישען קאמף, וואס זענען עלול צו ברענגען שאדען דעם כבוד פון ישוב. אפצושוואכען זיין פערטיידיגונגס־כוח געגען איבער־די אויסערליכע פאקטארען און צו שטעלען אין א סכנה די האפנונגען פון דער גאנצער ציוניסטישער באוועגונג.

״די גרעסטע סכנה שטעלען מיט זיך פאר די פיזישע געוואלד־טאטען, געוואלד־טאטען פון יודען אויף יודען און אויף יודיש אייגענטום: אקטען, וועלכע מען וואלט געקענט בעציכענען מיטן נאמען בירגער־קריג, ווען זיי וואלטען נישט גע־טראגען אן אינדיווידועלען כאראקטער. בעזונדערס איז פערשארפט געווארען די לאגע אין משך פון לעצטען יאהר. צוליב די קרימינעלע בעשולדיגונגען פון איין יודישער פארטיי אויף א צווייטער, וואס עס האט גורם געווען עדערצו, אז דריי אונשולדיגע יונגעלייט זאלען ארעסטירט און בעשולדיגט ווערען אין א שרעקליך קרימינעל פערברעכען, נישט האבענדיג מיט גארנישט געווינדיגט.

״דער ברית־הצה״ר האט געהאפט, אז די אונ־פערמיידליכע פריישפרעכונג פון די דאזיגע דריי יונגעלייט, וואס זענען ריין פון שולד, וועט מאכען א סוף צו די אויבענדערמאהנטע קאמפס־פארמען און וועט ברענגען צו א מאדוס־וויווענדי, וואס זאל ענטשפרעכען דעם כבוד און אינטערעסען פון ישוב. צוזאמען מיט אונז איז די דאזיגע האפנונג געטיילט געווארען דורך דער איבערוויגענדער מעהר הייט פון דער יודישער געזעלשאפט אין א״י און אין גלות.

״היינט, באלד עם ווי, איינער נאכ׳ן אנדערען, זענען בעפרייט געווארען אלע דריי אנגעקלאגטע, זענען מיר געצוואונגען צו קאנסטאטירען, אז אונ־זערע האפנונגען האבען זיך נישט בעריכטיגט. די בעקאנטע ערקלערונג, וואס איז ארויסגעלאזט גע־ווארען אין א״י, און די בעקאנטע מעשים, וואס זענען פארגעקומען אין תל־אביב, בעווייזען, אז עס געהמט נאך נישט קיין סוף צו די טרויעריגע ער־שיינונגען, וועלכע מיר האבען אויבען געשילדערט.

״און די טעג, אין וועלכע מיר לעבען זענען דאך א צייט פון גרויסע אויסער־ליכע סכנות, וואס בעדראהען דעם גאנצען ציוניסטישען אויפבוי, די בעציהונג פון דער מאנדאטאר־מאכט צו דער יו־דישער עליה און צום ציוניזם בכלל, די־יקט זיך אויס אין אונגעהויערע שטערונגען, וואס ווערען שווערער פון טאג צו טאג: פון זיי שוועבט פאר אונז די סכנה פון א לעגיסלאטיוו־ראט אין א״י מיט א פאראויס־בעשטימטער אנטי־ציוניסטישער מעהרהייט, אין לאנד גופא און אויסער זיינע גרע־ניצען זאמלען זיך כוחו׳ת, וואס זענען פיינדליך צו אונזערע נאציאנאלע שטרעבונגען, און דאס אלץ געשעהט אין א צייט, ווען אונזער פאלק אין גלות דערנעהנטערט זיך מיט אלץ שנעלערע שריט צו א פולשטענדיגען און אבסאלוטען חורבן.

״און אט געגענאיבער אזעלכע סכנות פון אויסען געפינט זיך דער ישוב אין א״י פון די ציוניסטישע בעוועגונג אין גלות אין א לאגע, וועמענס אויסדרוק — און אויך זיין הויפט־סיבה — זענען די אויבענדערמאהנטע פארמען פון פאר טייאישען קאמף איבעראהאלב פון ישוב.

״רעכענענדיג זיך מיט אט דער דאזיגער זאכ־לאגע, האבען מיר געפונען פאר אונזער חוב — דווקא אין א מאמענט ווען מיר פיהלען זיך צוזאמען מיט די יודישע פאלקס־מאסען אויף דער גאנצער וועלט צוליב׳ן זיג פון גערעכטיגקייט, פאר וועלכער דער ברית־הצה״ר האט אזוי געקעמפט אין פערלויף פון לעצטען יאהר — דווקא אין אט דעם מאמענט, האלטען מיר פאר אונזער חוב זיך צו ווענדען דירעקט צום ועד־הפועל פון דער אר־בייטער־פארטיי אין א״י (מפא״י) מיט א פארשלאג אנצוהויבען אונמיטעלבארע פערהאנדלונגען צווי־שען זייערע און אונזערע פארשטעהער, כדי גע־מיינזאם צו זוכען די יסודות פאר א מאדוס־וויווענדי.

״עס פערשטעהט זיך, אז דא האנדעלט זיך נישט וועגען א וועלכען עס איז פרינציפיעלען קאמ־פראמיס: אונזער פאליטיק און סאציאלע אויפ־פאסונג ווי אויך אונזער פאדערונג וועגען דער גלייכבערעכטיגונג פון דער הערצליאנישער אר־בייטער ארגאניזאציע קענען מיט גארנישט גענענ־דערט ווערען, און בלי שום ספק איז דער דאזיגער צוגאנג חל אויף די פרינציפען פון מפא״י, אזוי ווי עס פערשטעהען עס איהרע פיהרער, נאר מיר האפען, אז דער קאמף צווישען די פארטייען, וואס יעדע פון זיי שטרעבט צו אן׳ענטשיידענעם איינ־פלוס אויפ׳ן ישוב און אין ציוניזם, קען און דארף זיך ענטוויקלען אין אזעלכע פארמען, וואס זאלען ענטשפרעכען דער ווירדע פון אונזער פאלק און זאלען נישט ברענגען קיין שאדען די קאמפס־און פערטיידיגונגס־כוחות פון ציוניסטישען יודענ־טום.

אויב איהר וועט אננעהמען אונזער פארשלאג וועלען מיר זיין גרייט צו בעשטימען צוויי פאר־שטעהער פון אונדזער עקזעקוטיוו־קאמיטעט, וואס זאלען זיך צוזאמענטרעפען מיט אייערע בעפול־מעכטיגטע, אזוי ווי די ארץ־ישראל׳דיגע אימיגראַ־ציע־געזעצען מאכען שווער דאס קומען פון אונ־זערע פערטרעטער קיין א״י, וועט די בעגעגעניש מוזען פארקומען אין איינער פון די אייראפעאי־שע שטעט.

״די רעזולטאטען פון אונזער שריט, זוי זיי זאר־לען נישט אויספאלען, וועלען מיר פארברענגען פאר דער קאנפערענץ פון דער געזעצגעבערישע אינסטאנץ פון ברית־הצה״ר, וועלכע וועט פארקו־מען דעם 2. סעפטעמבער ה. י.״

גלייכצייטיג האט דער עקזעקוטיוו־קאמיטעט פון דער רעוויזיאניסטישער וועלט־אוניאן זיך געווענ־דעט צו די לייטונגען פון „מזרחי״ אלגעמיינע ציוני־ניסטען און יודענשטאטס־פארטיי, זיי מיטגעטיילט דעם טעקסט פון זיין ווענדונג צו דער מפא״י. אינם בריף ווערט אויפגעקלערט, פארוואס דער עק־זעקוטיוו־קאמיטעט האט געהאלטען פאר נויטיג צו ווענדען זיך צום מפא״י מיט זיין פארשלאג וועגען צונויפקומען זיך אויף א קאנפערענץ פון רונדען טיש, וועגען איינשטעלען א מאדוס־וויווענדי צווי־שען ביידע פארטייען, הגם די רעוויזיאניסטישע עקזעקוטיווע האלט נישט דעם מפא״י אלס דעם איינציגען פאקטאר מיט וועמענס איינפלוסען אין ישוב און ציוניזם מען דארף זיך רעכענען און שטעהט אויפ׳ן שטאנדפונקט פון דער גלייכוויכ־טיגקייט פון אלע פאקטארען, וואס בעטייליגען זיך אין אויפבוי פון ארץ־ישראל.

ראטעוועט אייער געזונד!

קראנקע אויף רופטורע (ברוך־קראנק הייטען)

ספעציעלע ארטאפעדישע הייל־גומי־באנדאזשען פון מיין מעטאדע העלפען ראדיקאל אונטער גאראנטיע אהן אפעראציעם פון אלע מינים ברוך־קראנקהייטען (רופטורען) אפילו די עלטעסטע און געפעהרליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער.

דאס אראפלאזען זיך פון מאגען און קישקעס בעזייטיג איך דורך פערלעגען ספע־ציעלע אינדיווידועל צוגעפאסטע בויך־באנדאזשען. אויף אויסגעקרימטע רוקען־ביין (הויקערס) ארטאפעדישע הייל־גארסעטן אויף ביינער־שווינדזוכט און אלע אנדערע פעהלערן ארטא־פעדישע הייל־אפאראטען אויף פלאטפוס.

ספעציעלע איינלאגען לויט גיפס־מאדעלען, אויף זשילאסעם. — גומי־זאקן לויט מאס. קינסטליכע הענד און פיס

ספעציעלער אנשטאלט פאר הייל־ארטאפעדיע

Spec. Ortop. O. PETRYKIEWICZ אוים לעמבערג

לאדז, פיראמאוויטשא 9 (אלגינסקא)

(פראנט פארטער), טעל. 09=177 נאהנט פון לאדזער פאבריקס־באהנהויף

בעמערקונג: דאס ערשיינען פון די קראנקע איזאונבעדינגט נויטיג. צאהלרייכע דאנקזאגונגען און דאנק־בריף.

(אין זגערזש אויף טלאמאצקא № 2 און № 4 אייגענע הייזער)

Doktór KLINGER

ספעציאל־ארצט פאר מענער=שוואכע און וועגערישע קראנקהייטען

Andrzeja 2, tel. 132-28

נעמט אן פון 9 ביז 14 פריה און פון 6 ביז 8 אוו. זונטאג און פייערטאג פון 10 ביז 12.

נאפאלעאנ׳ס ווייב

פון ה. אבראמסאן

(5

ווען יאזעפין איז געקומען זיך זעהען מיט איהר מאן, האט איהר א מאן מיט א ביקס איז האנט בעגעגענט און געזאגט, אז מען ווי׳ זי זעהען אין דעם טריבונאל. ווען זי האט ערקלערט, אז זי האט געלאזט אין דער היים איהרע קינדער, אז זי מוז זיי פערזארגען, האט עס נישט געהאלפען. ער האט א בעפעהל צו ברענגען די בירגערין ביוהארנא ריס פאר׳ן טריבונאל.

אין א פינסטערען חדר, צוזאמען מיט אנדערע פרויען, האט מען יאזעפין פערשפארט.

באר אין דעמזעלבען טאג האט זי בעקומען א בריוועל פון איהר מאן:

„א גוטער מענש האט מיר פערשפראכען, אז איך וועל דיך זעהן נאך איין מאל איידער דאס ערגסטע פאסירט. זיי גרוסט, מיין טייערע יאזעפין, הייבט ווען מען מיך נעמען אין געריכט אויסצוהערען מיין אורטייל, און מארגען פריה וועט מען מיך זיכער היגריכטען. איך שטארב, וויסענדיג, אז איך האב קיין זאך נישט געטון, וואס זאל ווארפען א שאָ־טען אויף מיין נאמען און פארוואס די קינדער מיינע זאלען זיך דארפען שעהמען מיט מיר. מיין איינציגער פערלאנג דיך צו זעהען נאך איין מאל. איך וואלט זיכער אויך געוואלט זעהען אונזערע קינדער, נאר דאס טאר נישט געשעהען. איך וויל נישט, אז אין זייערע יונגע און ריינע נשמות זאל פאלען א טראפען סם. זאלען זיי איצט נישט וויסען, וואס עס האט פאסירט מיט זייער פאטער. און איך האף, אז ווען זיי וועלען אויסוואקסען, וועלען זיי פערשטעהן, אז איך בין געשטארבען פאר מיינע איבערצייגונגען.

„נאר דיר, מיין טייערע, ווענמען איך האב שלעכטס געטון, וויל איך איצט, און די לעצטע מאר־מענטען, דריקען צו מיין הארצען״.

די בעגעגעניש האט שטאטגעפונען.

דעם צווייטען טאג, ווען די זון האט זיך שוין גענומען אראפלאזען און האט איהרע לעצטע שטראַ־לען געשיקט דורך די גיאטעס פון תפיסה, האט יאַ־זעפין שוין אויף זיכער געוואוסט, אז איהר מאן איז מעהר נישטא צווישען די לעבעדיגע.

עס זענען געלאפען די טעג און אויך די וואָכען, נאכט־איין נאכט־אויס האט מען גענומען געהנגען פרויען צו יעם־פלאץ, וואו עס האט זיך געפונען די גילאטינע, כדי אינדערפריה זיי אפצו־האקען די קעפ.

איין מאל האט זיך צו איהר געווענדעט א פריינדין מיט די פאלגענדע ווערטער:

יאזעפין, מיר וועלען זיך געזעגענען, ווייל איך ווייס, אז מארגען פריה וועט מען דיך שיקען צו דער גילאטינא און דערנאך וועל איך געהען, זיי באר מוטיג, ווי די ביזט געווען די גאנצע צייט. מיר מוזען ווייזען די חברה, אז מיר קאנען שטארבען פונקט ווי אזוי העלדיש ווי די מענער.

יאזעפין האט א טראכט געטון און געזאגט:

— ביין, מיין טייערע, א שטימע זאגט מיר אונטער, אז איך וועל נאך אזוי גיך זיך נישט שיידען פון דער וועלט, אז עפעס וועט פאסירען. איצט וועל איך דיר אויסזאגען דעם סוד. אין מיין היים, אין מארטיניק, האט מיר אמאל א מכשפה געזאגט, אז איך וועל זיין די קעניגין פון פראנקרייך, און א שטימע זאגט מיר אונטער, אז דאס וועט אזוי פאסירען. לאך נישט פון מיר. איך ווייס, אז עס איז נאריש איצט צו גלויבען, אין דעם, ווען דאס מענשען הענגט איבער מיין קאפ, אָבער דאס וועט אזוי זיין, און איך פערזיכער דיר, אז אויב דאס וועט פאסירען, וועל איך אָן דיר נישט פערגעסען.

די פריינדין איהרע איז געווען זיכער, אז דאס רעדט די אָ־ימע פון היץ, אז איהרע געדאנקען מישען זיך און זי האט מעהר נישט געוואלט רעדען וועגען דעם.

אין מיטען דער נאכט האט זיך גענומען טראָ־גען א שטימע:

— ראבעספיער איז געפאלען! בישטא מעהר דער טיראן!

די טירען פון די תפיסות זענען געעפענט גע־ווארען פאר די צעהנדליגער טויזענטער וואס זענען געווען פערשפארט, יאזעפין האט זיך אומגעקעהרט אין איהר היים.

און זי האט גענומען לעבען ווי אין די אַלטע צייטען, טרעפענדיג זיך מיט די גוטע פריינד איהרע, און אט אויף איין אזענד ביי א פריינד, האט זי זיך געטראפען מיט א יונגענמאן, וועלכער האט אויף איהר פון ערשטען בליק געמאכט א טיפען איינדרוק.

זיין נאמען איז געווען באנאפארט. וועלכער איז געווען צו יענער צייט א גענעראל אין דער פראנצויזישער ארמעע. עס איז געווען בעוואוסט, אז דער דאזיגער מענש איז איין שטיקעל צייט געווען נאהענט בעפריינדעט מיט ראבעספיער׳ען, און אז ער האט בעלאנגט צו דעם יאקאבינישען קלוב, נאר זייענדיג שטענדיג פערנומען אויף די שלאכטפעלדער האט ער איצט קיין צייט נישט גע האט זיך צו פערנעמען מיט פאליטיק און ער איז דערווייטערט געווארען פון זיינע צווילע פריינד. איצט, באַ׳ן טויט פון ראבעספיער׳ען, ווען יענער האט פערלאָרען דעם קאפ אויף דער גילאטינא, ווען דער גאנצער קורס האט זיך געביטען, איז נאַ־פאלעאן געווארען אן׳איינגעהער אין די רייבע סאַ־לאנען, וואו עס זענען זיך צוזאמענגעקומען די העכ־סטע אַריסטאקראטיע וואס האט זיך איצט צוריק־געקעהרט פון גלות.

עס האט זיך באלד ענטוויקעלט א ליבע צווי־שען די צוויי יונגע מענשען. יאזעפין איז איצט געווען שעהנער ווי ווען עס איז פריהער. די ליידען וואס זי איז דורכגעגאנגען האבען איהר צוגעגעבען רייץ און עס האט נישט גענומען לאנג, און די ליבע־פייער האבען חתונה געהאט און צוזאמען האבען זיי איצט גענומען דורכמאכען די שטורמישע קאריערע. נא־פאלעאן האט זיך באלד דערהויבען אַלס דער ערשטער קאנסול, דאן האט ער זיך געלאזט קרוינען אַלס קעניג און עס האט זיך אנגעפאנגען די עפאכע וואס האט געמאכט א סוף צו דער רעוואלוציע און איהרע צילען.

באר עס איז א היסטארישער פאקט, אז עס איז יאזעפין, וואס האט מיט איהרע קרעפטען געקעמפט געגען דעם, אז באפאלעאן זאל ווערען דער הערשער פון פראנקרייך. עס איז בעוואוסט, אז זי האט גע־ארבייט פאר דעם, דאס די בורבאנען וואס זענען פערטריבען געווארען אין דער צייט פון דער רעוואַ־לוציע זאלען צו ריק בעקומען דעם טראָן. באַ נאַ־פאלעאן איז געווען צו אמביציעז און ער האט איהר נישט געפאלגט. ווען ער איז געקומען צו דער קרוינונג האט ער נישט געווארט, אז דער פויבסט זאל איהם אנטאָן; איז געקומען צוליב דעם צוועק די קרוין אויפ׳ן קאפ, עס זענען גוט בעקאנט די ווערטער זיינע, וועלכע ער האט געזאגט צו דער גע־לעגענהייט:

— גאָט האט מיר די קרוין געגעבען און וועה צו דעמיענעם וואס וועט זיך צו־רייהרען צו דער קרוין וועלכע איך האב מיט מיינע אייגענע קרעפטען זיך ערוואָרבען.

יאזעפין האט זיך צו דער געלעגענהייט אַראָפּ־געלאזט אויף די קני, זי האט איהרע הענט פערלייגט אויפ׳ן הארצען און איהר מאן האט די קרוין וועלכע ער האט אין ווילע געהאלטען אויף זיין קאפ, אנגעטון אויף איהר. דאָס האט געמאכט א מוֹהאָ׳דיגען איינדרוק, שפעטער האבען עס מאלער פערגאייביגט אין א בילד. מיר זעהען יאזעפין ווי זי שטעהט אויף די קני, מיט דער קרוין אויפ׳ן קאפ, אבער אויף די בילדער ווערט נישט געצייגט, אז עס איז איהר געווען שווער אויפ׳ן הארצען, און די סיבה איז געווען פאר פיל גאנץ קלאָר.

עס זענען אַריבער עטליכע יאהר ווי דאס פאר׳ל האט געוואוינט צוזאמען, אָבער קיין קינדער זענען נישט געקומען. פריהער האט עס נאפאלע־אָנ׳ען נישט געקימערט, נאר איצט, ווען ער איז געווארען א הערשער, האט זיך איהם געוואלט, אז זיינע קינדער זאלען ירש׳ענען דעם טראָן זיינעם, אז די דינאסטיע זאל זיך ציהען פון דור צו דור.

העדווייל האט זיך די וועלט געבויגען פאר דער נייער קעניגין, מען האט באך קיינמאל נישט גע־זעהען פאר זיך אזא שעהנע און אזא שטאלצע פרוי ווי די דאזיגע, וואס איז אויסגעוואקסען און זיך ערצויגען אויף אַן׳אינזעל. עס איז געווען עפּעס וואונדערבארעס אין איהר פערזענליכקייט, וואס האט געמאכט, אז קעניגען זאלען פאר איהר קניען.

אויף אַלע זייטע דיזעס האט נאפאלעאן זי מיטגענומען. ווען ער איז געפאהר׳ען אין איטאליע זיך לאזען קרוינען אלס קעניג, איז יאזעפין געווען מיט איהם, און ווידער אמאל האט זיך ווידער־האלט די זעלבע געשיכטע: צעהנדליגער טויזענטער מענ־שען האבען געזעהען ווי דער אימפעראטאר לייגט די קרוין אויף איהר קאפ, און זיי האבען געזעהען ווי ער פערגעטערט איהר.

אָט איז בעשאפען געווארען א פלאן צו פער־בינדען די צוויי פאמיליעס, נאפאלעאנ׳ס און ביה־הארנעס, איבערנעמען, האָרטענס, וועלכע איז איצט געווארען פופצעהן יאהר, איז פערלאבט געווארען צו נאפאלעאנ׳ס ברודער לואיס, האָרטענס איז גע־ווען א זעלטען שעהנע מיידעל, א קלוגע און מיט א שטארקען כאראקטער. עס איז אפילו גערעדט גע־ווארען, אז יאָזעפינס מאן, דאָס הייסט, דער אימ־פעראטאר, איז נישט גלייכגילטיג צו דער טאָכטער איהרער, אז ער האָט מיט איהר בעציהונגען, באר דאס זענען געווען פליאטקעס און יאזעפין האָט נישט געוואלט הערען פון דעם.

ווען האָרטענס האט געבוירען דעם ערשטען קינד, איז באר נישט געווען קיין גרענעץ צו יאזע־פינ׳ס פרייד, ווייל נאפאלעאָן האט איהר פער־זיכערט, אַז ווען עס וועט זיין א יונגעל וועט ער איהם מאכען פאַר׳ן יורש. און אָט איז געבוירען געווארען א קינד, וואס וועט מיט דער צייט איבער־נעהמען דעם טראָן.

(סוף מאָרגען).

דער בלוטיגער פאגראמשטשיק מאכנא האט געהאט א יודיש ווייב

ווי אזוי דער גרויזאמער באנדיט האט זיך פערליבט אין דער רייצענד שעהנער יודישע סטודענטקע

מיט א פאר טעג צוריק, האט דער טעלעגראף געבראכט פון פאריז א ידיעה, אז דער באנדיט מאכנא, די בלוטדורשטיגע חיה, וואס האט זיך אנגעטרונקען מיט אזוי פיל יודיש בלוט בעת די שחיטות און פאגראמען אין באלטא, יעקאטערינא סלאוו, יעליסאוועטגראד, און אנדערע שטעט איז געשטארבען פון טובערקוליאז.

באטקא מאכנא איז אנטלאפען פון די פערפאלגונגען פון דער רויטער ארמעע און איז איבער די פוילישע גרעניץ. דא האט מען איהם פערהאלטען און איינגעזעצט אין איבטערנירונגס לאגער סטשאלקאווא צוזאמען מיט זיין ווייב.

דער אוקראינער גערמאסימענקא, וואס איז א לענגערע צייט געשטאנען זייער באהענט צו מאכנא און איז גוט בעקאנט מיט זיינע לעבענס־פערהעלטענישען, דערציילט אין רוסישען זאמעל־בוך „היסטאריק סאווערמענניק“, אינטערעסאנטע פרטים וועגען מאכנאס ליבע צום יודיש מיידעל און וועגען זיין היראטען מיט איהר.

ס'איז געווען אין יאהר 1918, נאך די בלוטיגע ערגיעס אין יעקאטערינאסלאוו. ארויסצופאהרען פון דער דאזיגער „שטאט פון טויט און פערניכטונג“ איז דעמאלט נישט לייכט געווען.

עפעס איינמאל אין א שיינעם פריהמארגען האט מען בעמערקט שטעהענדיג אין דער רייה וואַ־גאָן א פאסיר־שיין א וואונדערשעהן מיידעל. א הויכע, א שלאנקע, מיט א פרעכטיג אידעל געזיכט, מיט מילדע, וואונדערבארע אויגען און מיט א זיס קינדעריש שמייכעלע אויף די ליפען.

דאס איז געווען א פריילין, א סטודענטקע, וועלכע האט זיך געלערנט אין קיעוו אויף די קור־סען. באר אזוי ווי דאס לעבען אין קיעוו איז געוואָרען אומדערטרעגליך, האט זי זיך געלאזט פא־רען אהיים און איז אונטערוועגס צופעליג פער־בליבען אין יעקאטערינאסלאוו, וואו זי האט גע־מוזט איבערוואַרטען די שרעקליכע טעג. איצט האט זי געוואלט ארויסנעהמען אַ ב'על־ה־ביש אויף אַוועקצופאהרען זיך זעהן מיט איהרע קרובים.

דאס מיידעל האט צוגעצויגען אויף זיך די אלגעמיינע אויפמערקזאמקייט און בעוואונדערונג. און פערשטעהט זיך, אז די מאכנאוצעס האבן זי אויך בעמערקט, איינער פון זיי איז זעהר ענט־ציקט געווארען פון דער שיינער פריילין און ווע־לענדיג ארויסווייזען איהר א בעזונדערע געפע־ליגקייט, האט ער זי אריינגערופען אין קאנצעלארייע פריהער פאר אנדערע, וואס האבן געווארט אין דער רייה. דא האט זי געזאגט, וואס זי וויל. ס'איז שוין אבער צו שפעט געווען. מ'האט אין דעם טאג שוין מעהר נישט ארויסגעגעבען קיין ערלויבע־נישען.

אין דעם מאמענט גראד איז אריינגעקומען אין קאנצעלאריע דער „באטקא“ מאכנא אליין. דער זעהענדיג דאס וואונדערשיינע מיידעל, האט ער זי אפגעמאסטען מיט זיינע ביידע אויגען פון קאפ ביז די פיס און נישט לאנג טראכטענדיג א זאג־געטון צו איהר:

— איהר וועט אזוי גוט זיין היינט נעכטיגען ביי מיר — און אַנ'עק...

ער האט זיך אויסגעדרייט און איז אַוועקגע־גאנגען, נישט וואַרטענדיג אויף קיין ענטפער.

אין א מינוט ארום איז אריינגעקומען מאכנאס אדיוטאנט און זי פערבעטען צום באטקא אין צימער אריין.

— האט קיין מורא נישט, ער וועט איך קיין שלעכטס נישט טון, — האט זי בערוהיגט דער אדיוטאַנט.

מאכנא האט זי פריינדליך אויפגענומען. פון ערשטען אויגענבליק אן איז ער געווען געפלעפט פון איהר שיינקייט. ער האט זי מכבד געווען מיט טיי און אוועגד־ברויט, האט איהר גענומען דער־ציילען פערשיידענע מעשיות פון זיין לעבען אין קאטארגע און פון זיינע אַוואַנטורעס — און אזוי האט ער זי אפגעהאלטען ביי זיך ביז'ן גרויסען טאג.

פארטאג, ווען זי האט שוין געוואלט אַוועק־געהן, האט ער נישט אויסגעהאלטען, זיך אַ וואָרף געטון צו איהר און זי געוואלט אַרומנעהמען און אַ קוש־טון. אבער דאס מיידעל האט זיך העלדיש געווערט און איהם אפגעשטויסען פון זיך. אבער ווען ער איז געווארען חוצפה'דיגער און איז נישט אפגעשטאנען פון איהר, האט זי איהם געגעבען אַ פאטש.

די רציחה האט זיך אנגעצונדען אין איהם, דאָס גזל'נישע בלוט האָט אויפגעקאָכט.

— אין דעם מאמענט האב איך בעשלאסען צוהאקען זי אויף שטיקער, — האט נאכהער נישט איינמאל דערציילט מאכנא אליין.

אבער דערזעהענדיג איהרע טרערען אויפ'ן שיינעם געזיכט איז דער דאזיגער באנדיט און אכזר, מיט א הארץ פון שטיין, אזוי געריהרט געוואָרען, אז ער איז געוואָרען ווייך ווי פוטער און האט זי גענומען בערוהיגען.

— וויינט נישט, — האט ער געזאגט, איהר זייט אודאי פערליבט אין אימיצען.

— ביין, — האט זי געענטפערט.

זי האט איהם דערציילט, אז אנ'אפיציר האט זיך געהאט פערליבט אין איהר און שוין געוואלט מיט איהר חתונה האבען. נאר דערוויסענדיג זיך, אז זי איז אַ יודישע, איז ער אוועק פון איהר.

— איהר זייט אַ יודישע? — האט מאכנא אויסגערופען מיט פערוואונדערונג, — ווי רופט מען אייך?

— סאַניא, — האט זי געענטפערט.

מאכנא האט זי שוין נישט אפגעלאזען. אין זי אליין האט אויך שוין קיין חשק נישט געהאט אַר־וועקצוגיין פון איהם. עפעס האט זי צו איהם דערפיהלט אַ סימפאטיע, צו דעם דאזיגען מיאוס'ן מאנספערשוין. אבער ער האט געווירקט אויף איהר דורך זיינע שיינע רייד, דורך די שילדערונגען פון זיינע איבערלעבענישען. ער האט איהר דערציילט, אז ער איז אַנ'אַנארכיסט, אַ רעוואלוציאנער, און אז זיין גאנץ לעבען קעמפט ער נאר פאר די שעג־סטע אידעאלען פון דער מענשהייט — און דער־מיט האט ער זי אזוי גענומען, אז ער איז איהר סימפאטיש געווארען.

ס'האט זיך אנגעהויבען אַ ליבע צווישען זיי. אַ ליידענשאפטליכע איבערמענשליכע ליבע, ווי גערמאסימענקא זאגט, וואס ביי אזא פערשוין ווי מאכנא איז עס גארנישט צו פערשטעהן. ס'איז נישט צו בעגרייפען, ווי אזא מערדער און אכזר וועלכער האט שוין אזוי פיל בלוט פערגאסען מיט זיינע אייגענע הענד, זאל קענען האבען צערטליכע געפיהלען און פעהיג זיין אויף אַנ'אמת'ע ליבע. ס'איז אבער אַ פאַקט, אז די ליבע צו דער שיינער סאניא האט פערוואנדעלט די בלוט־דורשטיגע חיה אין אַ צערטלעך בעשעפעניש.

סאניא איז שוין געבליבען ביי מאכנאן. מ'האט איהר אפגעגעבען א בעזונדער צימער און זי איז באלד היימיש געווארען מיט מאכנאס לייט. זי האט זיך געפיהלט זעהר גוט און האט נישט געוואלט אַוועקגיין. כאטש מאכנא האט איהר ערלויבט אַר־וועקצוגיין אויב זי וויל.

אין אַ פאר טעג אַרום האט מאכנא געראַפט אַוועקפאהרען פון יעקאטערינאסלאוו, ער האט זיך געהייסען צוגרייטען אַ בעזונדערען צוג און האט, פערשטעהט זיך, אויך מיטגענומען זיין פריינדין מיט זיך. אויפ'ן וואקזאל האט מען איהם געמאל־דען, אז מען האט געבראכט אכט געפאנגענע אָפיצירען פון פעטליורעס אַרמיי, וואס זאל מען טון מיט זיי, האט מען איהם געפרעגט.

— צושניידט זיי אויף שטיקער, — איז גע־ווען זיין בעפעהל.

סאניע איז אבער צוגעלאפען צו איהם און האט זיך גענומען בעטען ביי איהם, אז ער זאל זיך דערבאַרעמען איבער זיי.

— לאזט זיי אפ. — איז געווען זיין צווייטער בעפעהל.

און מ'האט באלד בעפרייט די געפאנגענע, איבגאנצען בעפרייט.

איינמאל האט ער זיינע יונגע חברה־לייט צונויפגערופען און זיי קורץ דערקלערט:

— חברים, איך גיי חתונה האבען, דאס איז מיין געזעצליך ווייב — און אַנ'עק...

אומר ועושה. ער איז גלייך אַוועק מיט זיין כלה און זיינע לייט קיין גולאי־פאָלע, — זיין גע־בורטס־שטאט, און דא האט זיך סאניע גע'שמד'ט, דערביי איז פאַרגעקומען אַ גרויסער פאַראַד. אויף מארגען נאך סאניעס שמד'ן זיך, האט מען גע פראוועט די חתונה. דאס איז געווען אַ פירשליכע חתונה מיט גרויסע פייערליכקייטען. פון דעם הויז, וואו מאכנא האט געוואוינט מיט זיין כלה, ביז דער צערקווע האט מען דעם גאנצען וועג אויסגעלייגט מיט די טייערסטע טעפיכער, וואס די מאכנאוועצעס האבען בעת די פאגראמען אנגעראבעוועט אין יעקא־טערינאסלאוו און אנדערע שטעט.

W żreorganizowanym wydziale „Safes“
BANKU HANDLOWEGO w ŁODZI
SP. AKC. (KOŚCIUSZKI Nr. 15)
została otwarta dla wygody Sz. Klienteli
Przechowalnia,
przyjmująca za niewielką opłatę na przechowanie różne przedmioty w opieczętowanych kufrach, walizach i t. p., co jest szczególnie dogodne dla osób, udających się w podróż, na letniska i t. d.

אגרוס פון יודען אין גאנדיס מדינה

ווי אַזוי ס'לעבען איצט די יודען אין קאלקוטא. — קיין אַנטיסעמיטיזם איז דארט נישטא. — געמישטע חתונות מיט שעהנע אינדישע פרויען. — זייער עקאנאמישער און סאציאַלער מצב

(ספעציעלע קארעספאנדענץ)

קאלקוטא מיט איהרע העכער ווי צוויי מיל־יאן בעפעלקערונג, די רעזידענץ פונ'ם בעזאַנסטען ביר מאהאטמא גאַנדי, וועלכע איז איינע פון די גרעסטע צענטערען פונ'ם בריטישען אינדיע, ציילט ביזן היינטיגען טאג אַ קיבוץ פון צוויי מיט אַ האלבען טויזענד יודען.

די אלטע ראשי הקהל פונ'ם קאלקוטער יודענ־טום גלויבען, דאס די ערשטע גרופעס ווייסע יודען זענען געקומען קיין אינדיע פון מעסאפאטאמיע, באגדאד, קליין־אזיע, אראביע און פערסיע מיט קארגע 150 יאהר צוריק. זיי רעכענען זיך אלס די אור־אייניקלעך פון די פערטריבענע דורך דער שפאנישער אינקוויזיציע, ווי עס איז בעוואוסט, זע־נען אַ טייל יודען דאן מגולגל געווארען קיין צפון אפריקע, מאראקא, אלזשיר, טוניס, אבסיניע, אַ טייל קיין האלאנד און די לעוואנטישע לענדער און אַ טייל קיין טערקיי. סיריע און מעסאפאטאמיע. נאר די הויפט־עמיגראציע פון די יודען פון מאסאפאטאמיע, באגדאד און פערסיע קיין אינדיע און צום ווייטען מזרח האט זיך ענטוויקעלט אין משך פון די לעצטע 60—70 יאהר. חוץ די אנגעוויזענע ווייסע אַראַבישע און פערסישע יודען געפינען זיך אין קאלקוטא, באמביי און די איבעריגע גרעסערע צענטערען בעדייטענדע גרופען פון די ברוינע יו־דען, וועלכע רופען זיך די „בני ישראל“. זיי גיבען איבער, דאס ביי זיי געפינט זיך ערגעץ אַ יחוס־בריף, דאס זיי שטאַמען פון די עשרת השבטים און זענען פערטריבען געווארען דורך פארט־סאיד און מאסאפאטאמיע קיין צפון מערב־אינדיע נאך פאר'ן חורבן פונ'ם ערשטען בית־המקדש. די אנגע־וויזענע יודען, רעדען און קליידען זיך הינדוסטאניש און אונטערשיידען זיך אין דעם אויסערליכען לעי־בענס־ארט און שטייגער גאַנץ ווייניג פון דער גע־בירטיגע בעפעלקערונג.

ב

דאס יודענטום אין קאלקוטא שטעלט מיט זיך פאר אַ צוזאמענגעמיש פון פערשידענע פארבען און שאַטירונגען, פערשידענע געגענזאצען אין סאָ־ציאל־עקאנאמישען לעבען, אין דער אייגענער צייט, וואס אַ קלייבע מינדערהייט האט זיך דורך איהרע אונטערנעהמערישע און געשעפטס־פעהיגע זיידעס און עלטערען דערשלאגען צום העכסטען שטאַפעל פון רייכטום און לוקסוס, קאנטראלירענדיג כמעט דעם גרעסטען טייל פונ'ם עקספארט און אימפארט פונ'ם לאנד — געפינען זיך פיל הונדערטער, וועל־כע ארבייטען שווער און ביטער אויף אַ מזרח־אזיא־טישען מינימום־עקזיסטענץ אין פינסטערן דלות און פיין אין די טונקעלע הינטער־געסלעך. און אַ טייל פון זיי קאן נישט האבען אויך דעם מינימום אויפן טאג לעבען און מוז אנקומען צו די פאנדען פון די סאסונס און אנדערע מולטי־מיליאנערן פון די באגדאדער יודען, וועלכע זענען אויך געקומען פון די אַדמיניסטע שיכטען פונ'ם מאסאפאטאמישען יו־דענטום.

די אנגעוויזענע בילאנערען און מולטי־מיליאר־דערן, ווי אויך זייערע גוט־בעצאַהלטע דירעקטא־רען און שותפים, האבען ליב צו דערצעהלען זיי־ערע קינדער און אייניקלעך די געשיכטע פון זייער הערבעדיגען וואַנדער־וועג קיין אינדיע און ווייטען מזרח. דער גרעסטער טייל פון זיי איז געגאנגען צו פוס איבער די גליהענדע זאמדען, געלעגען חדשים אין צווישענדעק פון די פראכט־שיפען, געארבייט אויף די האפענס אלס לאַסט־טרעגער און דורכגעמאכט אלע שבעה מדורי גיהנום. ביז זיי האבען דערגרייכט דעם הויכען שטאַפעל אויפ'ן לייטער פון שפע און אויפקום. אין דער אייגענער צייט, וואס דער אלטער דור פון די באגדאדער יודען, וועלכע לעבען אגב גאַנץ לאנג, פיהרט זיך נאך אויפ'ן אלטען פאטריארכאל־אָריענטאַלישען אופן. בעמערקט זיך צווישען יונגען דור טענדענ־צען צו אַסימילאציע, איראפעאיזאציע, לוקסוס און גלאנץ. עס טרעפט שוין אויך געמישטע חתונות מיט שעהנע אינדישע פרויען, די יודישע אַרימ־קייט אין קאלקוטא, ווי דער אַלטער דור אזוי אויך דער יונגער דור, איז נאך רעליגיעז, און קאנ־סערוואַטיוו. דער יונגער און מעהר פארטגעשרי־טענער דור פון די ברוינע יודען פון די „בני ישראל“ איז מעהרסטענטייל ראדיקאל און רעוואלוציאנע־ריש געשטימט, נעהמט אַנ'אַנטייל אין דער אינדי־שער בעפרייאונגס־בעוועגונג און אונטערשיידט זיך אידעאיש פון די באגדאדער. וועלכע זענען דאס רוב שטאַרקע פאטריאָטען פון דער בריטישער הער־שאפט אין אינדיען.

קיין אַנטיסעמיטיזם איז אין קאלקוטע און אין די איבעריגע גרעסערע צענטערען פון אינדיען נישטא. עס קלעפט זיך נישט צו צום אינדישען פאלק. נישט קוקענדיג אויף די פיל מיה און כו־חות, וועלכע ווערען אויף דעם אַוועקגעלייגט מצד געוויסע אויסלענדישע אַנטיסעמיטען. אין דער צייט ווען לאָרד רעדינג איז בעשטימט געוואָרען אַלס ווי־צע־קעניג פון אינדיען, האט אַ קליינע גרופע ענגלישע אנטיסעמיטען, בראש מיט ליטענאנט פראזער, פערשפרייט קאלקוטא, באמביי און גאַנץ אינ־דיע און בורמא מיט אַ גאנצען ים יודען־פרעסערישע ליטעראטור, נאר קיין שום אפקלאנג האט די אק־ציע נישט געפונען. דער אַנטיסעמיטישער קאַמפּ־יאמער שטויסט זיך אן אויף טויטע אויערן.

די סיבות פון דער אַנטיסעמיטישער העצע ערקלערען זיך דערמיט, וואס געוויסע אונטערנעה־מער און בעאַמטע, וועלכע פערנעהמען הויכע פלעצ־צער אין דער קאלאניאַלער פאליטיק און אין פי־נאנציעלען לעבען פון אינדיען, שרעקען זיך פאר יודישען אונטערנעהמונגס־גייסט און פעהיגקייטען און גלויבען, דאס זיי וועלען דורך די לעצטע מיט דער צייט ארויסשטויסען ווערען פון זייערע פעסטע פאַזיציעס, וועלכע זיי האַלטען.

די גרויסע ראל אינ'ם ווירטשאפטליכען און האנדעלס־לעבען פון די מעסאפאטאמער יודען אין די גרויסע צענטערען, ווי קאלקוטא, באמביי, ראנ־גון, סינגאפור, באנקאק, פענאנג, מאגילע איז גוט בעוואוסט.

שוואך איז אבער דער יודישער בילדונגס־ווע־זען און אויך די סאציאלע און געזעלשאפטליכע הילפס־אַרבייט. געצעהלטע טוער פון די מעהר פארטגעשריטענע פארשטעהער פונ'ם קאלקוטער יו־דענטום רופען זייערע ברידער נעמען אַ ביישפיל פון די יודען אין ענגלאנד, אמעריקע, אויסטראליען און דרום־אפריקע, נאר דאס רוב פאלט דער רוף אויף טויבע אויערן. אמת, די באגדאדער יודען, וועלכע ארבייטען זיך אויף און שטעלען זיך אויף אַ פעסטען באדען, דופען כסדר ארויס צו זיך פון זייער געבורט־ארט, פון ארם־נהרים, אָרימע קרובים, וועלכע זיי אָרדענען איין ביי זיך אויף שטעלעס. נאר אלגעמיין־יודישע פראבלעמען דערגרייכען צו זיי זעהר שוואַך.

וועגען די געזעלשאפטליכע, פאליטישע און מוניציפאלע ראָלען פון די יודען אין קאַלקוטא איז גענוג אנצעווייזען, האט דער הויפט־קאנטראלאר פון די פינאנצען איז אַ יוד, צוויי עהרען־מאגיסט ראטען, אַ גאנצע רייה בעאַמטע אין מוניציפאליטעט און אין האנדעלס־פאלאטע. ס'געפינען זיך יודען צווישען די מיטגלידער פון אינדישען פארלאמענט. איינציגע מאל איז אַ יוד באמינירט געוואָרען אלס דער גראנד־שעריף אין קאלקוטא.

קאלקוטא פערמאָגט דריי שעהנע שוהלען, וועל־כע זענען אין די גרויס ימים־טובים פול מיט מת־פללים; אַ לעהר־אנשטאלט פאר יודישע מיידלעך, וועלכע איז ווייט נישט קיין וועלטליכער לעהר־אנשטאלט. קאלקוטא פערמאגט אויף אַ יודישען שפיטאל, וועלכער איז אויסגעבויט דורך דער בע־קאנטער פילאנטראפישער טוערין פרוי מאזעל עזרא. ס'געפינט זיך אַ יודישער פרויען־פעראיין, וועלכער טוט פיל פאר דער אָרטיגער אַ יםקייט.

מ. ליטאי.

Dr.
Wołkowyski
האט זיך איבערגעצויגען אויף
ציגעל־גאס 11, טעל. 238-02
נעהמט אן אין הויט־ און ווענערישע
קראנקהייטען, מענער־שוועכע
נעמט אהן פון 8—12 בייטאג, 4—6 און פון 7—8.

Dr. med.
L. Berman
צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07
ספעציאל־ארצט פאר הויט־ און געשלעכטס־
קראנקהייטען, מענער־שוועכע־בעהאנד־
לונג און סעקסועלע בעראטונג.
אלע ארט אנאליזען.
נעמט אן פון 8—11 און 4—8 אוו. זונטאג פון 9—1 בייטאג
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פרייזען.

Dr. med. Trepman
צעגעלניאנא 4, טעל. 216-90
ספעצ. פאר סיפיליס, טריפער און הויט־קראנקהייטען.
בעהאנדלונג פון מענערשוואכע אויך אלע ארט אנאליז.
נעהמט אן פון 8—12 און פון 5—9 אוו. זונטאג און יום־טוב פון 8—1. בעזונדער'ע ווארטע־זאל פאר פרויען.

א שטרייק פון 700 טיכער-וועבער

(–) זונטאג, דעם 5 ד. ח. איז אויסגעבראכען א שטרייק פון 700 טיכער-וועבער אין באלוט. די פאדערונגען זענען:

1) א לוין=הוספה פון 25 פראצ. פאר די וויגאניע-וועבער און צוריק איינשטעלען ביי די וואלענע טיכער-וועבער דעם לוין, וואס איז פעסטגעשטעלט געווארען אינם אפמאך פון מערץ 1933; 2) אויסצאהלען די לוינען נארמאל יעדע וואך, און 3) נארמירען דעם ארבייטס-טאג.

דער שטרייק נעמט ארום די גאנצע טיכער-בראנזשע. די שטימונג ביי די ארבייטער איז א געהויבענע. מיטן שטרייק פיהרט אן די 1=טע אפטיילונג פון טעקסטיל-פעראיין, אנראדאווא 9.

פערשוואונדען א גייסטיג-קראנקער

(2) פייגע פיטלאוויטש (פון קילינסקיעגא 56) האט געמאלדען אין דער פאליציי, אז דעם 4 ד. ח. איז ארויס פון שטוב איהר 22-יעהריגער קראנקער זוהן, אברהם פיטלאוויטש, און איז ביז איצט נישט צוריקגעקומען.

עס זענען נאך איהם ארויסגעשיקט געווארען שטעק=בריף.

אפגעברענט א פאשע-לאגער

(2) אין פאשע-לאגער, אויף וואולטשאנסקי 126 איז אויסגעבראכען א שרפה. די אלארמירטע צווייטע פייערלעשער-אפטיילונג האט נאך א שעה צייט אפגעלאשען די שרפה. עס איז פערברענט געווארען די איינריכטונג און א טייל פון דער מאגאזינירטע פאשע. פאליציי פיהרט אנ'אויספאר=שונג וועגען דער סבה פון דער שרפה.

אנפאלען

(–) אין ראדאגאשטש זענען געכטען בעפאלען געווארען דער 26-יאהריגער שאול אלשטיין, א ביוראליסט פון וואלבארסקא 1 און ליפא ציטרין פון יערוזאלימסקא 4, אויך א ביוראליסט.

ציטרין האט בעקומען 5 שווערע וואונדען.

די ארויסגערופענע פאגאטאוויע האט ער-טיילט הילף ביידע פערוואונדעטע און ציטרין אין א שווערען צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל.

יודיש טעאטער פילהארמאניע

היינט' מיטוואך, 9,15 אוועגד. ווערט בע-שפילט צו ביליגע פרייזען, דער גאנצער פארטער 1 זל. צום 8-טען מאל, די שטארק אויסגענומענע פיעסע „וואו איז ערליכקייט?" מיט דינה האלפערן, סעם בראנעצקי און דעם גאנצען אנסאמבל אין שיינע ראלען.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי — — — —	86.00
3 פראצענטיגע בודאוולאנע —	44.80
4 „ דאלארובקא —	53.00
7 „ סטאבליזאציע (אמ.)	68.13
5 „ ווארשאווער ט.-ב. 1934	58.25
5 „ לאדזער „ „	51.00
ענגלישער פונט — — —	26.62
אלאר אפיצ. 5.27.50 נישט אפיצ. —	5.24
גאלד-דאלאר — — — — —	8.91
גאלד-רובל — — — —	4.60
דייטשער מארק — — —	2.00

היינט — גרויסער קאנצערט פון לאלא פאלמאן

אין טעאטער „ראזמאיטאשטשי" קומט היינט פאר דער לאנג-ערווארטעטער קאנצערט פון דער בעליבטער און איינציגער פאלקס-זינגערין לאלא פאלמאן. אין פראגראם געהען אריין העכער 20 לידער פון די נייעסטע פאלקס-שאפונגען אנגע-שריבען דורכ'ן יונגען דיכטער יצחק פערלאוו. די סענסאציע פון היינטיגען קאנצערט-אוונד זענען די פרייזען פון די בילעטען: דער גאנצער פארטער איז צו 1 זל.

עס איז קיין שום ספק, אז דער היינטיגער קאנצערט וועט צאהלרייך בעזוכט ווערען פון די לאדזער טעאטער-מעלאמאנען, וועלכע גארען צו הערען אנ'אריגינעל יודיש פאלקס-ליד אויסגעפיהרט דורך דעם ליבלינג לאלא פאלמאן.

פון רעווי=טעאטער „באגאטעלא"

דער שטארק אויסגענומענער רעווי=פראגראם אין „באגאטעלא" א. נ. „בעבע" ווערט היינט ווידערהאלט 2 מאל 8 און 10 אוועגד, אויסער דעם קומט פאר 5 א זייגער נאכמיטאג אין גארטען פון טעאטער „באגאטעלא" א קאנצערט, די פרייזען זענען נישט געהעכערט.

Dr. HELLER

ספעצ. פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע

8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89

נעמט אן פון 8–11 און פון 4–8 אוונט, זונטאג פון 11–2 מיטאג.

פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל. אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזן

ראדיא=פראגראם

מיטוואך, ד. 8=טען אויגוסט 1934

6,30 געזאנג, 6,35 גראמאפאן, 6,38 גימ-נאסטיק, 6,53 גראמאפאן, 7,05 פריהמארגען צייטונג, 7,10 גראמאפאן, 7,20 הויז-ווירטשאפט, 7,25 פערשידענעס, 7,35 טאג-פראגראם, 11,57 צייט-סיגנאל, 12,03 וועטער, 12,05 פרעסע, 12,10 גראמאפאן, 1 מיטאג צייטונג, 1,05 קאנצערט, 2 עקספארט קאמוניקאטען, 2,05 האנדעלס קאמוני-קאטען, 4 לייכטע מוזיק, 4,30 טראנסמיסיע פון פינאל פון די לייכט-אטלעטישע שפילען פון אויס-לענדישע פאלאקען, 5 אודיציע פאר קינדער, 5,15 מוזיק פאר קינדער, 6 צווישען ביכער, 6,15 טראנסמיסיע פון שלוס פון די וועט שפילען פון אויסלענדישע פאלאקען, 6.30 גראמאפאן, 6,45 שמועס, 6,55 טעאטער רעפערטואר, 7 פערשידע-נעס, 7,10 פראגראם אויף מארגען, 7,15 לייכטע מוזיק, 7,50 ספארט, 8,02 פעליעטאן, 8,12 לייכטע מוזיק, 8,50 אוונד-צייטונג, 9 מאטראזען „צאפ-שטיק", 9,02 גראמאפאן, 9,13 מוזיק, 10 ליטע-ראריש פערטעל שעה, 10,15 גראמאפאן, 11 וועטער, 11,05 אויסלענדישע פאלאקען וועלען רע דען צו זייערע פאמיליעס.

פון אויסלאנד

3,15 קאנצערט פון ענגלאנד, 8,15 אפע-רעטקע פון בודאפעסט, 8,45 אפערע פון רוים, 8,45 קאנצערט פון שטראסבורג, 3 קאנצערט.

Dr. REICHER

פאלודניאווא 28, טעל. 201-93

ספעציאליסט

פאר מענער=שוואכע=בעהאנדלונג, סעקסועלע בעראטונגען און פסיכא-אנאליזען

נעהמט אן פון 8–11 און פון 5–8 אוונד.

היינט פרעזענטירען מיר! די וואונדערבארע אמת'ע לעבענס-דראמע פון דעם געניאלען רעזשיסער JAMES FLOOD

„דער אפגרונד פון לעבען"

אין די הויפט-ראלען די העלדען פון לוביטשאר'ס „קונסט פון לעבען"

Miriam Hopkins, Frederic March, George Raft, Helena Mack — אויסערגעוועהנליכע אינסצעניזאציע, אינטערעסאנטער אינהאלט. א פילם, וואס האט ארויסגערופען א סענסאציע אין דער גאנצער וועלט.

אויסער'ן פראגראם: קלאנג-צוגאבע און פאקס-אקטואליטעטען.

קלאנג-קינא **CAPITOL** זאוואדזקא 16

קליינע אנאנסען

1 זלאטי אנ'אנאנס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

די אלע, וועלכע מען האט פאר זיי געגעבען דרישות און ווערען אויפגעהאל-טען און ווילען ווי אמשנעלסטען פאהרען קיין ארץ=ישראל, קענען זיך מעלדען וואולטשאנסקא 78, וו. 1 פון 4–7.

פרייע פאסטענס

א זעלבסטשטענדיגע שטיקערין אויף אלע ארבייטען מיט פרייער לאזשי ווערט פון זאפארט געזוכט. צו מעלדען זיך ביי טראכטענבערג, מיעלטשארסקיעגא 28 פון 12–2 נאכמ. 3213

עס ווערט געברויכט א קוואליפי-צירטער שטריקער-ארבייטער זאכאדניא 19 וואוינונג 6.

ס'קאן זיך מעלדען א קוואליפיציר-טער שטריקער אויף ארויסנעהמען אר-בייט אויף א 10-ער עווענטועל אויף א 9-ער מאשין. ערפאהרען פאדזשעטשנא 5, שימכאוויטש.

ס'ווערט געזוכט א סוויטער-מאכער צו א האנד=מאשין. זגערזשער-גאס 12. נאשעלסקי. 3208

א פריזיער-ארבייטער ווערט געזוכט אין פריזיער=אנשטאלט פאמארסקא 24. שטשיגעלסקי. 3217

עס ווערט געזוכט א קוואליפיצירטע צושניידערין און אבערלאק-נייהערין צו סוויטערס. ערקינדיגונג ביי קאזלאווסקי, פולנאצנא 18 3210

ראקאלען

אפצוגעבען אנ'ארט פאר אלערליי ארבייט פאר 1 אדער 2 פערזאן. צו ער-פאהרען פיעטריקאווער 17, 2-טער הויף, פארטער, וו. 79. 219

פערשידענעס

שרייבען שעהן און שנעל לערנט אויס דער בעוואוסטער קאליגראף ל. בערמאן אין 15 לעקציעס. אויך ווערט אויסגעלערנט דעם בעסטען יודישען בריף מיט די נייעסטע ארטאגראפיע אין פער-לויף פון א חודש, אפילו דעם, וואס קען גארנישט. די עלטער שפילט נישט קיין ראליע. נוצט אויס די וואקאציע. די פרייזען זענען נישט טייער. אויך ווערט אויסגעלערנט גוט רעכענען אין 5 טעג. מיין אדרעס: זאוואדזקא 19, פר. 1. שט.

איך גיב ארויס צו ארבייטען מאשין סוויטערס. אפערטען פאר „טריקאטאזש" אין ארמ. פון דער צייטונג. 3211

צו די ה"ה גנבים! נעכטען האט מען מיר אויף פיעטריקאווער גאס ארויס-גענומען א פארטפעל, אין וועלכען עס האבען זיך געפינען דאקומענטען אויפ'ן נאמען יצחק רושעצקי, ווי אויך $5^3/_4$ לאסען צו דער 3. קלאס פון דער מלוכה לאטעריע. אלע בעווארענישען זענען גע מאכט געווארען. איך בעט זיך מיט מיר צו פערשטענדיגען וועגען בעלוינונג. — י. רושעצקי, פילסודסקיעגא 27. 3218

דיסקרעציע געזיכערט!

Jadąc tramwajem Nr. 1 wykradli mi 2 weksle: 1) weksel na zł. 300.– wystawca Cudyk Szmelling z Lutetowa. 2) 1 weksel na zl. 100.— wystawca Władysław Nawrocki, Lutetow. Weksle zostają unieważnione. Zwrócić takowe za wynagrodzeniem po porozumieniu się telefonicznie № 14332. 3209

פאר שאכטעל=מאכער, ליניר ער, בוכבינדער און דרוקערייען!

רעפעראטורען פון מעסערלעך, פערשידענע מאשינען-טיילען און שווייסונגען

פיהרט אויס ביליג

J. REDER, Łódź

11/13 קאנסטאנטינער 11/13 (רוג זאכאדניא)

קאמוניקאט.

דער זייגערמאכער און יובעליר-אנשטאלט פון I. SOŁOWEJCZYK

עגז. פון 1902, מאכט בעקאנט די ג' קליענטען, דאס פון 15-טען ד.ח. האט ער איבערגעטראגען דעם אנשטאלט פון פיעטריקאווער 27 אויף פיעטריקאווער 54.

בעם.: מיט'ן נייעם איינגענומענער פון בע-שעפט פיעטריקאווער 27, האב איך נישט קיין געשעפטסאנגעלעגענהייטען.

ב'קויף און צאהל די העכסטע פרייזען פאר ביזשוטעריע, גאלד און זילבער און פיהר אויס זעמטליכע פאך-ארבייטען.

Dr. Justman

צוריקגעקעהרט

LEGJONÓW 17 (Zielona)

Telefon 138-99.

לעטשניצע

פאר וועגעריש קראנקע פון דאקטוירים ספעציאליסטען

לאדז, זאוואדזקא 1

טעל. 205-38

טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוונט.

וועגעריש-קראנקע, מענערשוואכע און הויט-קראנקהייטען, אנאליזען פון בלוט און אורין

די פערהיטונגס-סטאציע

איז טעטיג א גאנצען מעת לעת

פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל

א בעראטונג 3 זל.

ברוך-קראנקע!!!

ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט אין לאדז, פון דעם איז גאנץ פוילן בעריהמטען ספעציאליסט ארטאפעדער דיר. י. ראפאפארט, וועלכער עקזיסטירט 30 יאהר און איז געווארען אנערקענט פון פיל בטאוסטע פראפעסארען.

Dyr. J.Rapaport

ברוך-ליידענדע! ספעציעלע ארטאפעדישע גומי-הייל-בענדאזשען פון מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט בעזייטיגען אהן שום אפעראציע, דאס דיקער שנעל און זיכער מיט דעם גרעסטען ערפאלג, די שווערסטע, געפעהרליכסטע און פערעלטערטסטע ליידענדע ברוכען ביי מענער, פרויען און קינדער. — ספעציעלע ארטאפעד. הייל-באנדאזשען פאר צו-ריקגעקומענע ברוכען נאך אפעראציעס, ווי אויך ספעציעלע אינדיווידועלע צוגעפאסטע ארטאפעד. בויך-באנדאזשען געגען ארפאלאזען זיך פון מאגען און קישקעס.

פאר קאליקעס, הויקערס און אלערהאנט פעהלער פון גוף!

אין מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט ווערען אויסגעפערטיגט די הייל-בארטטע און פון פיל פראפעסארען אנערקענטע פעסטע ארטאפעד. הייל-גארסעטען פאר פערקרימונג פון רוקען-ביין (Skrzywienie Kręgosłupa), ביין-שווינד-זוכט, ליימונגען, פערקרימטע פיס ביי קינדער און ערוואקסענע, קינסטליכע הענד (פראטעזען) און פיס, ווי אויך די פראק-טישסטע ארטאפעדישע אפאראטען פאר שמערצליכע פלאטפוס לויט גיפס-מאדעל.

אבטיילונג! אלע קראנקע אין מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט, ווערען נאר פון מיר פערזענליך בעהאנדעלט. ארטאפעדיע!

30 יעהריגע פראקטיק. פולע גאראנטיע! ערמעסיגטע פרייזען! עמפפאנגט טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אוו. עס ווערען אויך אנגענומען מיטגלידער פון אובעזפ. ספאל. (קאסע-כאריך).

ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל=אנשטאלט אין לאדז

Spec. Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped.

פון לעמבערג

Łódź, Wólczańska 10, front, parter, tel. 221-77.

הערצליכען דאנק

איך מאך עפענטליך בעקאנט, אז דער ה' דיר. י. ראפאפארט, וואוינהאפט אין לאדז, וואולטשאנסקא 10, דער בעריהמטער ארטאפעדישער ספעציאליסט האט אין א קורצער צייט מיך בעפרייט, אדאנק זיין הייל-ארטאפעדישען באנדאזש פון רופטור, וואס איז ענטשטאנען נאך אנ'אפעראציע. איך בין גענצליך אויסקורירט פון רופטור.

(—) Leokadja Herkt

Łódź, Nowe Chojny), ul. Miła 7.

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה

פאר'ן טעקסט–8 גר. פרייטאג און ערב-יו"ט–24 גר. אין דער זייט שפאלטען

אין טעקסט–40 . . . . –60 4

נאך טעקסט–12 . . . . –18 . . . .

אויפ'ן דער שטעלט 50 פראצ. טייערער. אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

נעקראלאגען — 20 גר. א מ/מ (אין דער זייט שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווער-טער 1 זל. יעדעס מעהרערדיגע ווארט — 10 גר.

אבאנאמענטס-פרייז: אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט צושטעלען א היים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא — 1 דאל.

מעהלערן, וועלכע ווערען נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרוקען די אנאנס אדער אוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס

פאר'ן אינהאלט און טעקסט פון די אנאנסן איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען ביי טאג און ביינאכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg — Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 81.